

Blad^{et} NO.2

Nyt fra bibliotekets kulturskov efterår 2022

At tegne sig ind på atmosfæren

INTERVIEW: Illustrator Kamila Slocinska om at illustrere Haruki Murakamis bøger.

Tjubang i grænselandet

FILM: Actionfilmen *First Blood* fylder 40 år i år, og vi tager et kig på den og på genren.

Der er altid en historie...

INTERVIEW: Vi taler med forfatter Julie Hastrup om biblioteker, Krimimessen og meget mere.

En temmelig stor pære

FOR BØRN: Vi varmer op til vores nye tema Flyv med, hvor vi i efteråret hylder Strids univers.

Hvad er et læsefællesskab?

FOR ALLE: Bliv klogere på hvordan vi læser sammen på biblioteket - børn, voksne og familier.

GRATIS!

44 siders kultur til dig

Krydsord | DIY | K-pop | Kogebøger

Horsens Kommunes
Biblioteker

Dit demokratiske drivhus

Folkebiblioteket befinder sig i en brydningstid. Biblioteket ændrer sig fra fokus på bogsamlingen til et øget fokus på fællesskaber, folkeoplysning, debat og relationsudvikling. I en tid, hvor størsteparten af byernes øvrige rum og mødesteder for længst er blevet kommercialiserede, søger dit lokale bibliotek ind i rollen som en ikke-kommerciel facilitator af fællesskaber, uden abonnement og uden forpligtelser. Dit bibliotek er altså både en samling, men også et urbant forsamlingshus og et demokratisk drivhus.

Få biblioteket ind under huden med Bladet

Det er netop spændet mellem bibliotekets analoge og digitale materialer, det urbane forsamlingshus og det demokratiske drivhus, vi med "Bladet" gerne vil gøre dig nysgerrig på. "Bladet" du sidder med, er nemlig en repræsentant for bibliotekets store spændvidde: Fra de seneste nyheder i bøger, film, musik og podcasts til et helt nyt kæmpestort arrangement for børn, fokus på FN's 17 verdensmål og bæredygtig madlavning. Hvis du ikke allerede har det, kan du også få Horsens ind under huden, eller komme tættere på din bibliotekar og alle de sjove og spændende spørgsmål, vi får.

Det urbane forsamlingshus rummer altså det meste, og det er kendetegnet ved, at det summer af fælles-

skab, mødeaktiviteter, virkestrang og arrangementer. I det demokratiske drivhus, er der også rammer om uformelle samtaler, møder og samvær på tværs af kulturelle interesser, aldersgrupper og sociale lag.

"På biblioteket kan vi drage nytte af hinandens ressourcer og være en del af et kulturelt og demokratisk fællesskab..."

På biblioteket kan vi drage nytte af hinandens ressourcer og være en del af et kulturelt og demokratisk fællesskab, der stimulerer demokrati og dannelse gennem deltagelse og samskabelse ved at se, lytte og spejle sig i andres holdninger. Det synes jeg i al falsk beskedenhed er ret mageløst.

Vi glæder os til at se dig på biblioteket. Din helt egen kulturskov. 🌱

Med venlig hilsen

Claus Hagstrøm Hansen
Biblioteksleder

Svært ved at læse? Alle artiklerne i magasinet findes også på www.horsensbibliotek.dk/bladet22, hvor du kan bruge skærmlæser og lignende.

Udgiver

Horsens Kommunes Biblioteker
Tobaksgården 12
8700 Horsens

Redaktion og skribenter

Claus Hagstrøm, Morten Walther Rasmussen, Janus Andersen, Marie Hastrup Sørensen, Thomas Behrmann, Jette Holst, Anna Mathilde Nielsen og Gro Johanne Vase.

Ansvarshavende redaktør

Claus Hagstrøm, Biblioteksleder

Tryk & oplag

Grafisk Forum, Horsens, 2000 stk.

Tilrettelægning og layout

Morten W. Rasmussen

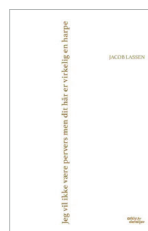
Forsidefoto

Forfatter Haruki Murakami fotograferet af Per Folkver.

Musik til arbejdet – inspiration til dig:

Mens vi arbejdede på dette magasin, lyttede vi bl.a. til Hængemulen, This Mortal Coil, Rival Consoles, The Blaze, Kyle Dixon & Michael Stein, The Durutti Column og Novo Amor.

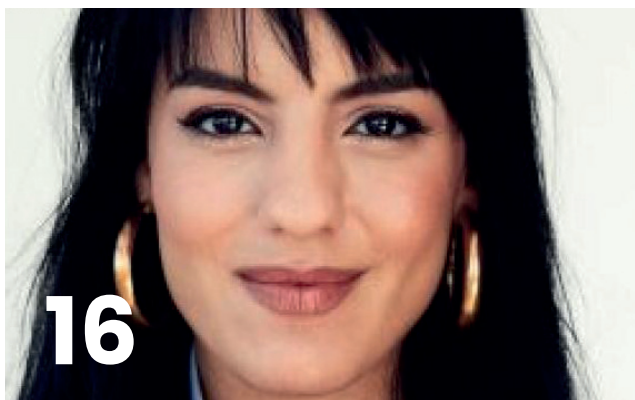
Digtet på bagsiden...

...er fra Jacob Lassens *Jeg vil ikke være pervers men dit hår er virkelig en harpe*, som er udkommet i 2021. Jacob Lassen debuterede i 2020, er uddannet BA i dramaturgi samt fra Biskops Arnö Författarskola. Tak til Jacob for lån af digtet.

Horsens Kommunes
Biblioteker

16

04 | Nyt i efteråret

9 nyheder som vi glæder os til; fagbøger, romaner, krimi, YA - og nyt til alle perleentusiaster!

06 | Vi læser - sammen

Marie og Anna fra biblioteket taler om bibliotekets læsefællesskaber for både børn og voksne.

10 | At tegne sig ind på atmosfæren

Hvordan bliver en forside til? Vi har taget en snak med illustratør Kamila Slocinska om Murakamis bøger.

10

40

16 | Liv og død med takt og tone

Vi har taget to særlige musikbiografier med ind på siderne - om Nick Cave og Ihan Haydar.

20 | En temmelig stor pære

Vi kigger på Jakob Martin Strids populære børnebøger og løfter sløret for en nyhed på biblioteket til efteråret.

32

23 | Bæredygtig madlavning

Tip til at veksle kolde kontanter til varme tærter.

24 | Tjubang i grænselandet

Actionfilmen *First Blood* fylder 40 år, så det er da på tide at dykke ned i genrens baggrund og ikoniske film.

28 | Brætspil på biblioteket

Hvorfor kan man låne brætspil på biblioteket - og hvad er de bedste brætspil lige nu? Få svaret her.

28

23

30 | Sammen om Verdensmål

Vi ser på hvordan bibliotekerne gøre verdensmålene relevante i hverdagen.

32 | Horsens under huden

Fra Glenn Bech til Alexandre Nsoni - vi har talt med fire lokale forfattere om deres bøger - og om Horsens.

36 | Skab dig på biblioteket

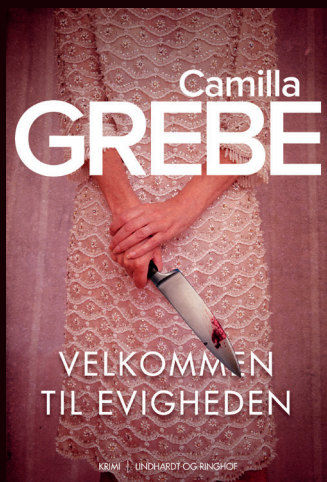
Læs om craft psykologi, kærligheden til håndarbejde og mulighederne i bibliotekets værksted.

24

40 | Der er altid en historie

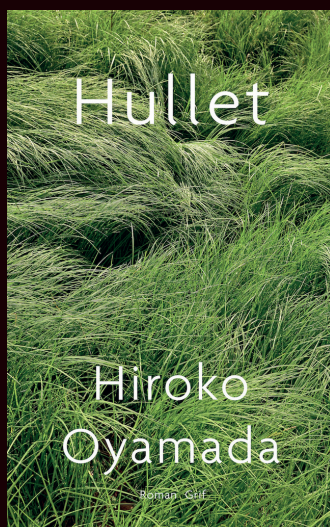
Krimiforfatter Julie Hastrup om at skrive, om biblioteker, Krimimessen - og om Rosas mor.

Lykke er...

...lykkeligt gift og mor til to. Udefra set er alt godt. Så hvorfor står hun en dag pludselig anklaget for et brutalt mord? Jeg glæder mig altid til nyt fra Camilla Grebe. Hun skriver uhyggeligt, isende godt og altid med noget på hjertet.

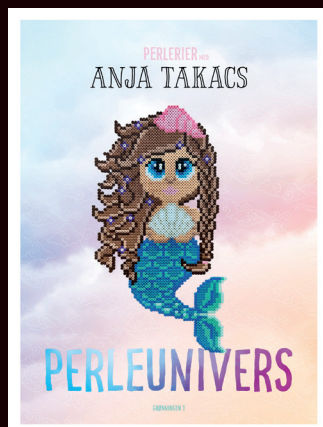
- Lida

Én af de største...

...litterære lanterner i efterårsmørket er for mit vedkommende japanske Hiroko Oyamadas første bog på dansk *Hullet*. I bogen bliver virkeligheden gradvist forvrænget for en nyslået husmor på landet. Isolation, forandring og et mystisk hul i jorden er nøgleordene.

-Thomas

Hvis du nogen...

...sinde laver perleplader efter skabeloner i bøger, så er du helt sikkert stødt på Anja Takacs' bøger. Oktober 2022 udkommer der en ny, denne gang med universer og landskaber fra rumfart til dinosaurer. Jeg er klar.

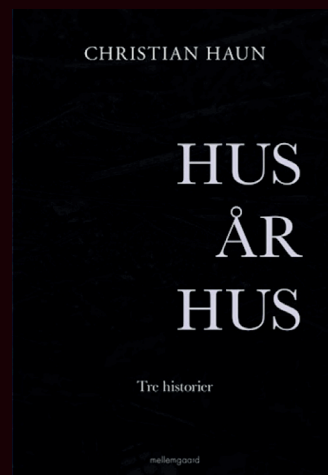
- Anna

En af mine...

...yndlingsbøger er *Stemte S'er* fra 2009 skrevet af danske Keld Conradsen, og jeg glæder mig altid til at læse nyt fra ham. I september 2022 udkommer *Byen og havet*, som handler om Aarhus i 1980'erne, om geologi, gåden om et selvmord i 1960'erne, kontinentaldrift og udlængsel.

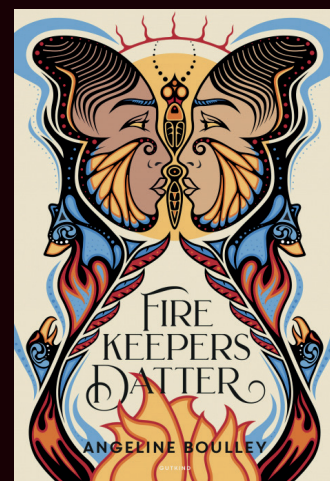
- Marie

Det er så længe...

...siden, der er kommet nyt fra Christian Haun, at jeg næsten havde opgivet håbet – men nu lurer der en over horisonten: *Op mod solen ler vi*. En rejseroman om kærlighed og identitet med faretruende og gådefulde undertoner – og jeg glæder mig. Bogen er så ny, at vi ikke kan vise forsiden endnu, så den viste bog er Christian Hauns seneste.

- Janus

Lige så...

...spændende og intrigefyldt som Karen M. McManus-YA-krimier, lige så hjertevarm og alvorlig som *The Hate U Give* af Angie Thomas! Glæder mig til at læse historien om en pige, som er en del af den indianske kultur i nutidens USA. Nu på dansk.

- Anna

Jeg vil helst...

...ikke undvære min smart-phone, men jeg bliver også ofte træt af, at den sjæler alt for meget af min tid. Med argumentet om, at hvis vi ikke skal blive slaver af mobilen, er det nødvendigt at forstå den, tager Thomas Hylland Eriksen i *Appernes planet* os med på en rejse rundt i smartphoenens verden. Det glæder jeg mig til.

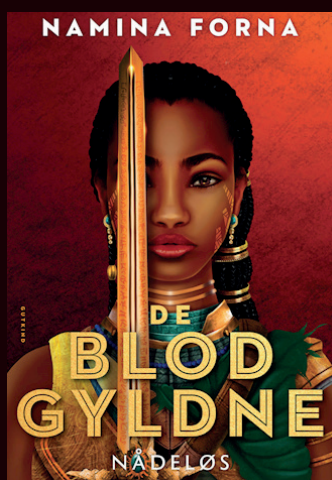
- Marie

Jeg er vild med...

...fagbøger, der udfordrer vores vanetænkning, og jeg glæder mig til at læse Adam Rutherfords *Videnskabelige argumenter mod racisme*, som vil afmontere pseudo-videnskabelige ideer om, at de forskelle, der er mellem os mennesker som individer, kan sige noget om os mennesker som større grupper.

- Marie

Anden del...

...i serien om de blodgyldne. Det er bøger om kvinde-undertrykkelse pakket ind i spændende, storslået fantasy for store børn og voksne. Forfatteren har skrevet bøgerne, fordi hun synes, at der er for få ikke-hvide heltinder i vestlig fantasy.

- Anna

Flere nyheder
hver uge i vores
podcast

Og masser af
dugfriske anbefalinger
fra alle os på:

Nyt i efteråret

Forventningens glæde er som bekendt den største, og som **bogmenneske** er der hele tiden masser af nye læseoplevelser at glæde sig til. Her har vi samlet lidt af det, vi glæder os til i efteråret.

Tekst: Horsens Kommunes Biblioteker | Foto: Diverse forlag

Læsefælles

Anna:

- Ét af de læsefællesskaber vi har på børnebiblioteket i Horsens er **readathon** for børn/unge fra 11-12 år, hvor man er sammen om læsningen i maaaaange timer i træk. Hyggen og fællesskabet er det vigtigste disse dage. Hvis man læser meget, kan det blive en stor del af ens identitet og indre verden. Jeg møder rigtig mange på børnebiblioteket, som fortæller, at de er alene om deres interesse for at læse, og derfor er det fantastisk at se børn finde sammen om interessen i løbet af en readathon.

Marie:

- Ja, læsning er jo en stille aktivitet, så det er godt med et sted, hvor man kan finde hinanden.

Anna:

- I år lavede vi for første gang også **readathon for børnefamilier**. Også her fortalte mange, at børnene mangler nogen at dele deres læseoplevelser med, så det betød meget med et fællesskab på biblioteket.

Marie:

- Og samtidig kan det vel være godt for forældrene at opleve, at de ikke er alene om at mene, at det er vigtigt at læse godnathistorier.

Anna:

- Ja, for der er meget værdi i at læse højt, også efter at børnene kan læse selv. Man får en fælles oplevelse og bevarer læselysten. Den træder ofte i baggrunden, fordi der er meget pligt og præstation forbundet med at lære at læse. Men bøgernes verden er også et frirum, og det prøver vi at styrke med læsefællesskaber.

Marie:

- Det samme frirum prøver vi at skabe med **readathon for voksne**. Her mødes man og læser stille sammen, kun afbrudt af fællesspisning og boganbefalinger. Mange voksne kan jo godt lide at læse, men har svært ved at finde tid til det.

Anna:

- Det kender jeg godt!

Marie:

- Det handler om at være sammen med andre om at få læst, og det er virkelig dejligt at opleve, at deltagerne netop tager sig dette frirum til fordybelse.

Anna:

- Igen, læsning skal ikke være en pligt.

|||||
"...litteraturen stiller spørgsmålene på en anden og mere præcis måde (...) og forfatterens ikke-svar tilbyder et særligt rum for udviklingen af læsernes indføling, forestillingsevne, latter, skønhedssans, refleksion og selvrefleksion. Det er det, vi deler med hinanden i læsefællesskaberne." - Anne-Marie Mai

Lær mer' | Hvad siger professoren?

Hvad er det, læsning kan? Professor Anne-Marie Mai, som forsker i litteratur, kultur og medier fortæller:

"Litteraturen tilbyder ingen svar og løsninger på de store spørgsmål om liv og død, om mening og meningsløshed. Men litteraturen stiller spørgsmålene på en anden og mere præcis måde end almindeligvis, og forfatterens ikke-svar tilbyder et særligt rum for udviklingen af læsernes indføling, forestillingsevne, latter, skønhedssans, refleksion og selv-

refleksion. Det er det, vi deler med hinanden i læsefællesskaberne." Og læsefællesskaber er der nok af på bibliotekerne i Horsens, lige fra Torsdagsklubben og Nordisk læsekreds til Barselslæseklubben, Bogklub for børn og Readathons for både børn, voksne og familier. Du kan se alle læsefællesskaberne på hjemmesiden, hvor du også kan melde dig til - eller du kan starte dit helt eget læsefællesskab. Vi skal nok hjælpe dig i gang.

skaber

Readathon, bogklub eller læsekreds. Marie og Anna fra biblioteket taler om læsefællesskaber for både børn og voksne.

Tekst: Anna Mathilde Nielsen & Marie Hastrup, formidlere | Foto: Pexels o.a.

Marie:

- Nej, og i en verden hvor både børn og voksne har travlt, tror jeg, det kan være rigtig sundt for vores hjerner, at vi fordyber os og kobler af. Det er fedt, at biblioteket kan være med til at skabe et frirum til at få læst. Samtidig kan fællesskaberne om læsning åbne op for snakke om gode bøger og om, hvad litteraturen egentlig kan.

Anna:

- Til readathon for de store børn bliver der ikke diskuteret bøger. Det er mest et socialt arrangement. Det er anderledes i vores **Bogklub for børn**. Der er det bøger og læsning, vi snakker om. Det ender meget ofte med, at deltagerne anbefaler bøger til hinanden. Det er fedt, for det er ofte voksne, der anbefaler bøger til børn.

Marie:

- Og den der spontane glæde ved læsning, som gør, at man har lyst til at anbefale noget til andre, viser også, hvor vigtige læsefællesskaber er: At der er nogen, der gider lytte, når man fortæller, hvad man har læst, også selvom man ikke nødvendigvis deler den samme smag. I **bogklubberne for voksne** oplever vi ofte, at deltagerne har forskellige meninger om den bog, vi har læst. Men når bogens indhold så bliver åbnet op i den efterfølgende snak i bogklubben, får alle ofte et mere positivt syn på bogen. Og det er jo det, litteraturen kan; være med til at åbne for andre verdenssyn.

Anna:

- Jeg udfordrer dem ikke ret meget i vores bogklub. Jeg vil bare gerne have, at de hygger sig med at læse. I skolen bliver de fodret med tunge dansklærer-bøger, så de har brug for et læse-frirum. Det er anderledes for voksne, for de bliver ikke påtvunget læsning.

Marie:

- Ja, det er frivilligt for voksne at læse skønlitteratur. Så det er interessant, at vi også har så mange **private bogklubber** tilknyttet biblioteket. Folk er glade for at blive udfordret på deres læsning, og det giver rigtig gode diskussioner og refleksioner. Man prøver at møde hinanden, og det tror jeg, er med til at skabe rummeligere mennesker – også uden for litteraturen. Det samme gør vi til **Litteraturdage i højskoleånd** på biblioteket, hvor vi dykker ned i forskellige emner og kigger på verden ud fra et bestemt forfatterskab eller en bestemt litterær tendens. 📖

Se nogle af vores
læsefællesskaber
lige her

Q&A Har I læst alle bøgerne?

Har I en ble, vi kan få, og hvem skrev forresten *The Catcher in the Rye*? På bibliotekerne i Horsens Kommune får vi masser af spørgsmål, og her kan du se, hvad andre typisk spørger om, og hvad vi svarer.

Af Horsens Kommunes Biblioteker

Må jeg spørge om noget?

- Ja - endelig. Det er et populært spørgsmål, og vi er meget glade for spørgsmål på bibliotekerne.

Hvis jeg har reserveret en bog hjemmefra, hvornår kan jeg så komme og hente den?

- Vi går efter reserverede bøger to gange om dagen på Horsens Bibliotek, men i filialerne er det ikke lige så tit. Du får en besked på mail eller sms, når bogen kan afhentes.

Er I alle bibliotekarer, og har I læst alle bøgerne?

- Nej og nej. En af pointerne ved at have et bibliotek er at have noget at vælge imellem - det gælder både bøger og personale, så biblioteksfolk kan have et hav af forskellige uddannelser og baggrunde. Men nogle af dem er naturligvis uddannede bibliotekarer. Mød Emma på side 9.

Hvor hurtigt kommer de nye bøger?

- Det afhænger lidt af forlaget og bogen - nogle bøger har vi allerede en uge efter, de er udkommet. Men husk, at du også kan forhåndsbestille bøger, når vi kan se, at der er fastlagt en udgivelsesdato fra forlaget.

Hvad skal jeg læse?

- Det kommer an på, hvad du godt kan lide at læse - og hvem du spørger. Det er et spørgsmål, som der er mange gode svar på, og vi er glade for at give de svar. Spørg!

Hvor står Hundemand?!

- Også et spørgsmål, der bliver stillet tit - Hundemand-bøgerne står på Børnebiblioteket på anden sal. Der står også en børnebibliotekar, som gerne vil hjælpe med at finde både dem og andre bøger, der er lige så sjove.

Hvor mange bøger må man låne?

- Der stiller vi ingen grænser - du skal bare passe på din ryg, når du slæber dine lån med hjem.

Hvor er pas-automaten?

- Du skal stadig have oprettet dit pas hos Borgerservice, men nu kan du afhente det i pas-automaten på Hovedbiblioteket i bibliotekets åbningstid. 1 sal. og så ind til højre.

Skal man være stille på biblioteket?

- Man skal selvfølgelig ikke holde fest blandt bøgerne, men det er mange år siden, det var fast kutyme at tysse på folk. Se en undtagelse på side 14.

Hvordan printer/scanner/kopierer jeg?

- Der står en printer/kopimaskine på første sal, som kan det hele - printe og kopiere op til A3, scanne til din e-mail. Du kan bruge den fra de computere, der står på biblioteket, men også fra din medbragte pc eller din smartphone.

Hvor er mit studierum/mødelokale?

- I Horsens har vi syv lokaler, som du selv kan booke via hjemmesiden - du finder dem på 1. og 2. sal.

Hvor er hylden med rejsebøger?

- Dette er et spørgsmål, som ofte bliver mødt med et spørgsmål, nemlig: "Hvor skal I hen?" Det gør det, fordi rejsebøgerne fylder adskillige reoler, alle emnetallene fra 40 til 49, og hvert enkelt land har sit eget tal, som bøgerne står under. Hvis du f.eks. skal til Frankrig, skal du kigge under 42.

**[Og nej, vi har ikke læst alle bøgerne - men vi er i gang.
Og ja, på 2. sal kan du naturligvis få en ble til dit barn, hvis uheldet er ude.
Mens du på 1. sal kan låne *The Catcher in the Rye*. Af J. D. Salinger.]**

Blågrøn. Bøger. Buer.

Når du søger inspiration på biblioteket, møder du en personlig formidling. Der er virkelige mennesker bag vores anbefalinger. Og selv om de engagerede formidlere kan begå sig bredt, har de altså også særlige interesseområder, for eksempel er formidler i børnebiblioteket, Emma, også bueskytte. Her kan du læse mere om Emmas yndlingsbog, -film og -dyr.

Af Horsens Kommunes Biblioteker | Foto: Pexels, Horsens Bibliotek

Navn: Emma Rosenkrantz, 30 år
Uddannelse: Jeg er uddannet cand.mag i Kultur og Formidling og har skrevet speciale om den danske børnekulturpolitiske udvikling.
Funktion: Formidler i Børnebiblioteket
Yndlingsbog: Mr. Y's forbandelse af Scarlett Thomas
Yndlingsfilm: Léon som er en engelsksproget fransk thriller fra 90'erne. Jeg har set den mange gange som teenager, da den havde en eminent plads i min fars DVD-samling.
Yndlingsmusik: Jeg har en svaghed for gammel jazz og soul. Jeg sværger mest til nogle af de største kvindelige sangerinder i denne genre, fordi jeg synes, de har en enorm empowerment, som jeg håber kan smitte lidt af på mig.
Særlige interesser: Jeg elsker at være kreativ i alle afskygninger og strukturer, hæklér, broderer, væver og knytter.
Det vidste du ikke om mig: Jeg er bueskytte til husbehov.
Min yndlingsfarve: Blågrøn
Min livret: Pandekager, helst indtaget med mine børn.
Min helt eller heltinde fra fiktionens verden: Helt klart Harry Potter, som åbnede bogverden for mig. I mit barndomshjem blev der ikke læst mange bøger og jeg var tilmeldt heller ikke den stærkeste læser. Men da jeg nåede sidste side i 7. bind, var der ingen vej tilbage - jeg havde oplevet læsningens og fortællingens magi. Nu er jeg lykkelig for at være i et børnebibliotek, hvor jeg kan genkende mig selv, i de børn, der ikke kan få nok af bøger, men også i de børn, som har lidt svært ved rigtigt at komme i gang med læsning.
Mit største idol: Personligt er det min mor, som springer ud, hvor hun ikke kan bunde og lærer at svømme på vejen. Fagligt er det en kvinde som Stine Liv Johansen, ph.d og lektor ved Center for Børns Litteratur og Medier ved Aarhus Universitet, som siger kloge og vigtige ting om børns leg og liv med medier.
Mit yndlingsdyr: Det har alle år været katte, men nu har vi altså fået en hund i familien, så jeg synes næsten det vil være for synd, hvis mit yndlingsdyr ikke er ham. Så ja, det er naturligvis hunde...
Jeg drømmer om at: Jeg drømmer om at istandsætte og indrette en gammel cirkusvogn i bunden af min have, så jeg kan indlogere gæster og familie og venner.

At tegne sig ind på atmosfæren

Hvad udgør en god forside, hvordan skabes den, og hvilken betydning har den for bogen og den, der skal læse den? Vi ser nærmere på [arsenalet af virkemidler](#) bag en forside og zoomer særligt ind på Haruki Murakamis illustrerede roman *Det mystiske bibliotek*.

Af Thomas Behrmann, formidler | Foto: Klim, Kamila Slocinska, Per Folkver

Døm ikke en bog på omslaget". Sådan lyder et velkendt og egentlig fornuftigt mantra. Alligevel gør vi det gang på gang i mødet med en ny bog. Omslaget har mange flere funktioner end bare at beskytte bogen, som det var tilfældet i de gode, gamle læderindbundne bøgeres tid. Dengang var forsiden ofte ensfarvet og uden illustrationer.

Slidstærk, men uinspirerende.

I dag skal forsiden med alle midler indfange en potentiel læser.

Forsiden rammer vores instinktive respons og har blot et splitsekund til at levere sit budskab knivskarpt og enkelt. I mange tilfælde er den helt afgørende for, om bogen skal med os hjem fra biblioteket eller boghandlen eller ej.

Bogen skal kort sagt være indbydende og lækker og give læseren lyst til enten at låne eller eje den. Design og layout er i første ombæring næsten lige så vigtige som ordene i bogen.

Men hvad er en god forside, og hvilke mekanismer og overvejelser ligger bag?

For at komme det nærmere, spørger vi en forlagsredaktør og en illustrator og fortæller den særlige historie om tilblivelsen af forsiden til den populære forfatter Haruki Murakamis roman *Det mystiske bibliotek*.

Velkommen på forsiden...s territorium.

Kunsten at lave en god forside

"En god og effektiv forside ligner ikke en, man har set ti gange før, og så skal den fungere både i liveformat ved boghandleren og som thumbnail på nettet. Det betyder fx, at Murakamis navn skal have en vis størrelse, og at omslaget helst skal være båret af få og genkendelige elementer".

"Vi forsøger at give en stemningsrapport fra en bog til grafikerne, samtidig med at vi overvejer, om et eller to elementer fra bogen kan indgå på omslaget..."

Sådan siger Michael Nonboe, der er redaktør på Klim og Murakamis danske forlægger.

Han fortæller, at de fleste forsider bliver udarbejdet i et kreativt samarbejde mellem redaktørerne og forlagets grafiker.

"Vi forsøger at give en stemningsrapport fra en bog

til grafikerer, samtidig med at vi overvejer, om et eller to elementer fra bogen kan indgå på omslaget, uden at det bliver alt for kluntet og "se, nu illustrerer vi lige bogens indhold for jer"-agtigt," siger Michael Nonboe.

Flere visuelle fortolkninger

Anderledes forholder det sig dog med Murakamis korte roman *Det mystiske bibliotek* fra 2019.

Her bad forlaget kunstner og illustratør Kamila Slocinska om at komme med et udkast til ikke bare bogens indpakning, men også de mange illustrationer, som pryder flere af siderne inde i bogen.

"...jeg begynder at skitsere efter første gennemlæsning og plejer at tegne mig ind på atmosfæren, karaktererne og udtrykket. Nogle gange er den der meget hurtigt, og nogle gange tager det lidt tid..."

Ideen til det startede egentlig hos Mette Holm, som gennem mange år har oversat Murakami til de danske læsere. Hun havde en drøm om, at den danske oversættelse også skulle have sine egne "danske" illustrationer.

Her kom illustratør Kamila Slocinska på banen.

"På det tidspunkt var 'Biblioteket' allerede udkommet på mange sprog, og næsten alle de forskellige udgaver har fået deres egne illustrationer, hvilket giver bogen en ekstra dimension, kan man sige. Altså, at den bliver fortolket visuelt på så mange forskellige måder," fortæller Kamila Slocinska.

Førstehåndsindtrykket

Men det kræver sin kunstner at ramme rent og etablere et godt førstehåndsindtryk med bogens forside. Og vi ved, hvor stor betydning indpakningen har i alle afskygninger af vores tilværelse.

Tænk blot på, hvor meget mærkater og layout på kartoner, dåser og flasker har at sige, når vi køber ind. Det samme gør sig gældende, når vi møder nye mennesker. Her udgør førstehåndsindtrykket en vigtig brik i det spæde fundament, vi bygger et forhold ud fra. Vi kender det også fra musik og film. De første minutter er afgørende for lysten til at fordybe sig.

Og det er altså samme historie med bogen.

For i de få sekunder bogforsiden rammer vores nethinde, skaber vi en mening om bogen og beslutter, om vi vil lære den bedre at kende. Forsiden kan med andre ord

betyde liv eller død for en bog. Vores første møde med bogen er et afgørende og definitivt moment. Fænger det ikke, kan det være slut. Hvordan går man lige til dén opgave og får indkapslet den rette stemning i ét billede?

"Det sker meget naturligt eller instinktivt i alle de bøger, jeg illustrerer," fortæller Kamila Slocinska.

"Jeg læser manus og finder de sætninger, ord og passager, der skaber en stemning og danner billeder i mit hoved, og så går det altid på forunderlig vis op," siger hun og fortsætter:

"Jeg begynder at skitsere efter første gennemlæsning og plejer at tegne mig ind på atmosfæren, karaktererne og udtrykket. Nogle gange er den der meget hurtigt, og nogle gange tager det lidt tid."

Med *Det mystiske bibliotek* fortæller Kamila, at det tog længere tid at fange stemningen end normalt, da historien i bogen rummer mange lag, og alt skulle falde helt rigtigt på plads.

Kamila Slocinska

Kamila Slocinska (f.1981) er en dansk/polsk illustratør, forfatter og kunstner. Hun er uddannet på Danmarks Designskole og Glasgow School of Art, og har siden sin billedbogsdebut med *Paradis* i 2011 illustreret over tyve billedbøger og digitale fortællinger, skrevet af nogle af Danmarks mest anerkendte forfattere, og ligeledes selv både skrevet og illustreret billedbøger.

Murakamis mange lag

Og de mange lag er meget typisk for Murakamis plots. Et træk, som forlaget Klim tidligere har gjort brug af i valget af materiale til én af Murakamis bøger. For materialet kan også have stor betydning for bogens appel til læserne. Det er sjældent, at vi i dag møder den førnævnte læderindbinding på bøger, men andet kan også gøre det. For det er netop på dette område, at de fysiske bøger har en fordel i forhold til de digitale e-bøger.

Fx spiller den fysiske berøring med bogen en stærk rolle med Murakami-udgivelsen *Hardboiled Wonderland og Verdens Ende*, hvor smudsomslaget på førsteudgaven har en helt særlig gennemsigthed, der kobler sig til selve bogens indhold.

”Det siger noget om bogens sammensathed og handling, men på en meget subtil måde,” siger redaktør Michael Nonboe fra Klim.

Der er således mulighed for at lege med indpakningen for at højne læseoplevelsen og øge fornemmelsen af kvalitet.

Stærke virkemidler styrer øjet, der ser

Bogens materiale er blot ét af mange kneb, som forlagene benytter sig af for at fange vores opmærksomhed.

Der er en enorm konkurrence på bogmarkedet, og derfor er der i arbejdet med bogens forside et intenst fokus på, at vi som læsere skal vælge netop denne specifikke bog i mængden.

Og foruden anmeldelser, omtaler eller et solidt forfatternavn er forsiden et afgørende skud i bøssen.

Det handler om at justere på alle tilgængelige visuelle parametre, hvor blandt andet valget af farver, motiver, skrifttype og opsætning også spiller en stor rolle. Særligt brugen af farver er betydningsbærende, da vi alle er stærkt styret af farver i vores hverdag.

Som i andre kommercielle sammenhænge bliver der også i bogbranchen tænkt meget over farver på forsider.

Eksempelvis vil en rød farve på bogens forside kunne signalere varme og lidenskab, men afhængig af forsiddens øvrige elementer (motiver, skrifttype mm), vil farven også kunne signalere noget billigt.

Opsætningen er også vigtig.

For eksempel skal der tages hensyn til, at vi læser og afkoder en bogforside ved at starte i øverste venstre hjørne og fortsætte i et zigzaggende mønster ind mod midten.

Derudover skal forsiden naturligvis også signalere noget om, hvilken genre vi har med at gøre. Det duer ikke, hvis vi fx søger en kærlighedsroman, men kommer hjem med en krimi.

Det enkle kan være en fordel

Det gode førstehåndsindtryk kan altså både handle om materiale, farver og genreudtryk, men hvad er derudover med til at udgøre en dragende forside?

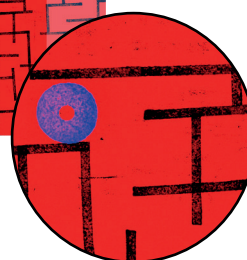
Vi har spurgt Kamila Slocinska.

”Det er min oplevelse, at enkle og grafiske forsider er

De første skitser...

Herunder kan du se flere Kamila Slocinskas skitser til *Det mystiske bibliotek* samt udsnit fra forsiderne. Den endelige forside på den danske udgave kan du se nederst på modstående side: En grå baggrund med Haruki Murakamis navn tydeligt fremhævet og en blå labyrint med en lille fugl indeni.

1

2

3

mere iøjnefaldende. Det betyder ikke, at der ikke må være små detaljer, men jeg kan godt lide, at der er en idé eller et koncept, der er iøjnefaldende, og som virker dragende for øjet,” fortæller Kamila Slocinska.

Det er også denne enkelhed, hun har arbejdet med til *Det mystiske bibliotek*.

”Jeg ville gerne have, at den skulle have en antydning af japansk æstetik. Enkel. Poetisk. Grafisk,” siger hun.

”Samtidigt synes jeg, det var lidt sjovt at afsløre handlingen, måske også den symbolske, på forsiden, uden at den er tydelig, hvis man ikke har læst historien.”

Fuglen på forsiden er fanget, og det samme er essensen. Forsiden på den danske udgave er endt som en grå baggrund med Haruki Murakamis navn tydeligt fremhævet og en blå labyrint med en lille fugl indeni.

Stærkt dragende og gådefuld for den uindviede og fortællende og favnende for den, der har besøgt *Det mystiske bibliotek*.

Og det er vel sådan, det skal være.

Øjet er en kritisk iagttager, og vi er ubevidst bevidste om, hvad vi vælger fra og til i vores daglige færden. Tænk over det, næste gang du sidder med en bog i hånden.

Der er stor sandsynlighed for, at forsiden har en del af æren. 📖

Det mystiske bibliotek

Haruki Murakami

Udgivet på forlaget Klim, 2019

Hardboiled Wonderland og Verdens ende

Haruki Murakami

Udgivet på forlaget Klim, 2014

Haruki Murakami

Haruki Murakami (f.1949) er en japansk forfatter og oversætter, som har vundet flere litteraturpriser. Hans romaner, essays og noveller er oversat til 50 sprog. Han debuterede med romanen *Hør vinden synge*, som blev skrevet om natten ved køkkenbordet når han kom hjem fra den jazzcafé, han var indehaver af dengang.

Foto: Per Folkver

Mød børnebiblioteket

Kniber det med læsningen, kan en læsehund måske hjælpe? Se mere på hjemmesiden.

Rend og...

hop på biblioteket

Du kan også spise madpakke og synge i børnebiblioteket

Børnebiblioteket summer af aktivitet og der skal både være plads til at summe med og bare hænge ud med en god bog eller lidt højtlesning. Så glem alt om at du skal være stille, for det er altså svært, når man vinder i bordfodbold!

Af Horsens Kommunes Biblioteker | Foto: Pexels, Horsens Bibliotek

Vi har masser af ARRANGEMENTER for børn, fra dragebyg og robotleg til koncerter og Readathon...

Kom og HÆNG UD på biblioteket, det må man gerne! Måske trænger Gamle Grønbarke også til et keram?

Lån pædagogisk og sansemotorisk LEGETØJ på biblioteket. Eller måske en kugledyne - eller puslespil?

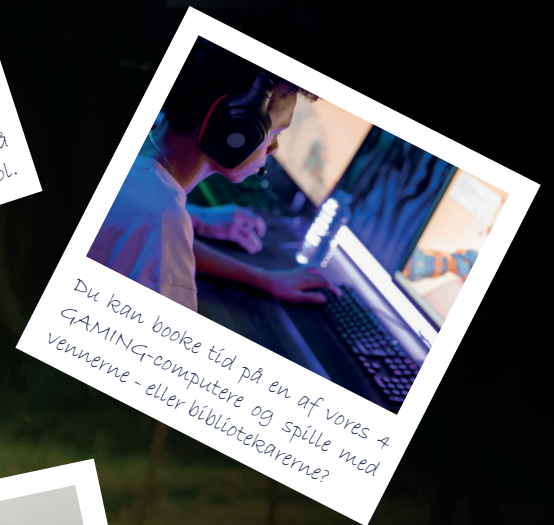
Mød børnebiblioteket

Nogle ting kan kun aføjes med et slag BORDFODBOLD - og den slags ting kan du aføje på 2. sal. 😊

Vi har MASSER af tegneserier fra Anders And til Asterix, men også bøger om Gurli Gris og PAW Patrol.

Du kan booke tid på en af vores 4 GAMING-computere og spille med vennerne - eller bibliotekarerne?

Biblioteket er FYLDT med inspiration - fra højtlesning og booktalks til udstillinger og arrangementer.

I må gerne tage MADPAKKER med på biblioteket og spise dem ved vores madpakeborde på 2. sal.

Vi er SÅ klar til at hjælpe dig med at finde den helt rigtige bog - uanset om du er 3 år eller 13 år.

Liv og død

med takt

og tone

Musikken er på Spotify, i radioen, på vinylerne og mange andre steder, men den er på en måde også i bøgerne. Kom med ind i og bag om musikken, når Thomas anbefaler to musikbiografier, der har gjort indtryk.

Af Thomas Behrmann, formidler | Foto: Klim, Grønningen 1

Når vi læser biografier, får vi et backstage-pass til et andet menneskes liv. Vi er nysgerrige af natur og vil bag kulissen på kendisserne og vide mere om deres professionelle liv og ikke mindst få et kig ind i deres privatsfære. Hvad er de formet af, og hvordan er de nået op på berømmelsens tinder?

Vi tiltrækkes af historier om livet i spotlyset. Og ofte giver indsigt i andres liv også et større perspektiv på vores eget.

I denne artikel sætter vi spot på et par gode biografier fra musikkens verden. Her er både klassiske memoirs med et vue over en kendt musikers liv og karriere fra barn til superstar. Men også historier, hvor musikken blot er et prisme, hvorigennem et liv fortælles.

Trommeskindet er spændt, forstærkeren tændt, og et liv med musik starter her.

Nick Cave – en biografi af Per Reinholdt Nielsen

Per Reinholdt Niensens biografi om Nick Cave er en gennemført og fascinerende beretning om én af rockhistoriens helt store sangskrivere. Mørkemanden. Knokkelmanden. Nick Cave. Den karismatiske gunslinger fra Warracknabeal i Australien har altid været en unik ener i rockhistorien. Musikalsk har han altid søgt at gå planken ud og aldrig gå på kompromis med sin kunstneriske integritet. Ambitionerne har under hele karrieren været skyhøje, og Cave har med sine godt 250 sange formået

at styre langt uden om rockens klichéer og sat et stærkt, solidt og originalt aftryk på musikhistorien. Med et vildt arbejdsraseri, et mangeårigt stofmisbrug og en helt særlig litterær tilgang til sangskrivningen, har Cave leveret et evigt foranderligt musikalsk udtryk fyldt med knaster og kontraster. Altid en smule skævt og altid på kanten. Og det er præcist den fornemmelse, der gløder på samtlige sider af Per Reinholdt Niensens velskrevne biografi om "The Prince of Darkness".

"Hellere blive fortæret af helvedes flammer end kede sig langsomt og konformt ihjel," sagde Nick Cave på tidspunkt. Og det er grundtonen, der bliver slået an i stort set hele Caves karriere."

Vildskab og stilhed – dualismens mester

Bogen, *Nick Cave*, er inddelt i kapitler, der markerer de forskellige perioder i karrieren, både musikalsk og personligt. Fra han i 1970'erne blev en betydelig del af Melbournes

undergrundsmiljø som frontfigur i postpunkbandet *The Boys Next Door*, til energi- og raseriudladningerne i bandet *The Birthday Party*. Og vi hører om det mangeårige ridt i konstellationen *Nick Cave and The Bad Seeds*, som har cementeret Caves evner som både distanceret fortæller på et album som *Murder Ballads*, men også som dybt personlig og hjerteknust sangskriver på *The Boatman's Call*.

Indledende hører vi om opvæksten, hvor særligt faren har spillet en afgørende rolle i Caves liv. Det er et kompleks forhold, som vi fornemmer med svingende intensitet hele bogen igennem, og som giver en større forståelse for Caves virke som sangskriver.

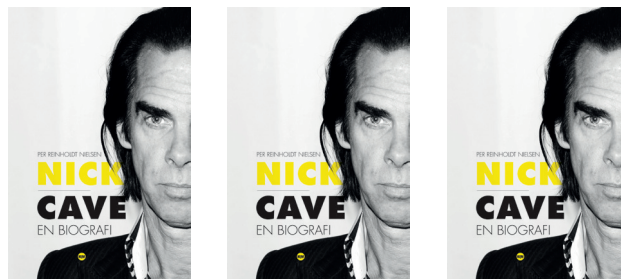
"Hellere blive fortæret af helvedes flammer end kede sig langsomt og konformt ihjel," sagde Nick Cave på tidspunkt. Og det er grundtonen, der bliver slået an i stort set hele Caves karriere. Både i den grænsesøgende og eksperimenterende tilgang til musikken, men også i tekstuniverset som rummer provokationer og kontraster og ofte kredser om dualismen mellem liv/død, kærlighed/elendighed og vildskab/stilhed.

En fascinerende rejse

Bogen beskriver medrivende bandets ambitioner og drive, men også samtiden, rockhistorien, musikkens opbygning og scenekunstens væsen. Vi får et fint billede af de ydre rammer, hvori bandet agerer, men når også i dybden med de enkelte albums og kommer endda helt ned i en dissekering af de enkelte numre. Der er masser af komme efter for inkarnerede fans, men også for dem, der blot hyggelytter til Caves musik.

Bogen kan også læses af alment musikinteresserede og læsere med hang til biografier. For ud over at bogen

er en vild og fascinerende rejse udi Caves på én gang voldelige, fabulerende og hjerteknugende univers, er det også en absolut læseværdig beretning om en mand, der har gået så grueligt meget igennem, men aldrig har slingret i valsen, når det kommer til ægthed og ambition. Læs gerne bogen med Nick Caves musik i ørerne. Det giver læseoplevelsen en ekstra dimension. God fornøjelse.

Nick Cave – en biografi

af Per Reinholdt Nielsen.

Udgivet på forlaget Klim, 2017

Pigen med trommestikkerne af Ihan Haydar

Pigen med trommestikkerne er én af den slags musikbiografier, hvor man får en tydelig fornemmelse af, at musik har potentiale til at krydse grænser og overvinde alt. For historien om den irakiskfødte pige Ihan Haydar er et stærkt eksempel på, at musik kan være et helle og et tilflugtssted, men samtidig også en drivkraft, der kan sætte dig fri.

Forandring fra første beat

Det hele starter i år 2000, hvor Ihan Haydars far flygter fra

Lær mere Er musikken fra vores ungdom bedre?

Hvad er det med musikken fra min ungdom? Hvorfor slider den ikke sig selv op? Har jeg for eksempel ikke hørt *Scoundrel Days* nok? Og når jeg nu bliver ved med at vende tilbage, er det så, fordi musikken var bedre i gamle dage? Et studie publiceret i *Music and Science* kan måske give os svaret, for her undersøges forholdet mellem musik, vi husker, og musik, vi kan lide, ift. forsøgspersonernes alder. Der er en tendens til, at vi langt bedre husker perioden fra vi var 10-30 år gamle, måske fordi denne periode er så definerende. Ifølge undersøgelsen på *Music and Science* vil vi, hvis vi bliver bedt om at nævne vores yndlingsalbum, typisk nævne noget fra netop denne periode. I studiet er 470 voksne mellem 18 og 82 år blevet spurgt, og undersøgelsen bestod i, at forsøgspersonerne blev vist en liste med 111 sange

fordelt på 65 år. Typisk var sangene fra den nævnte periode, altså 10-30 år, opfattet som mere genkendelige, men de var også typisk i stand til at vække flere autobiografiske minder – og her var det gyldne tal 14 år: De sange, vi hørte i denne alder, fremkaldte flest minder. Men undersøgelsen handlede ikke kun om, hvilken musik der fremkaldte minder, men også om hvilken musik man bedst kunne lide. Og her viste det sig, at vi ikke nødvendigvis værdsætter den musik mest, som fremkalder flest minder. Vi har simpelthen bare været udsat for den, og det har gjort det nemmere at huske situationer. Vi er altså ikke nødvendigvis mere interesseret i musik fra vores ungdom, fordi vi synes, den er bedre, men fordi den fremkalder flere minder. Læs mere om undersøgelsen på neurosciencenews.com.

Irak efter at have tilbragt mange år i militæret mod sin vilje. Det var dengang, Saddam Hussein var ved magten.

"Og da Ihan i musiktimen i 6. klasse bliver bedt om at sætte sig bag trommesættet bliver det ét af de sjældne og livsændrende øjeblikke i et menneskes liv."

Far Haydar ankommer efter en lang og hård rejse til Danmark, hvor han tre år senere bliver forenet med resten af familien – heriblandt Ihan på dengang 10 år. Familien slår sig ned i Gelsted i nærheden af Næstved, hvor Ihan og hendes søskende hurtigt bliver eksponeret for danske værdier og kulturelle normer i både skole og fritid.

Og da Ihan i musiktimen i 6. klasse bliver bedt om at sætte sig bag trommesættet, bliver det ét af de sjældne og livsændrende øjeblikke i et menneskes liv. Allerede fra første slag på lilletrommen mærker Ihan, at intet fra nu af vil blive som før. Dette er mere end bare en hyggestund og en hobby. Det er et kald.

I modvind mod målet

Vi bliver som læsere båret med gennem den kamp det har været for Ihan at opbygge en musikkarriere som dygtig trommeslager og vise sit værd, som både musiker og kvinde, i en mandsdomineret verden. Og måske mest af alt får vi en fornemmelse af, hvor meget mod det har krævet at trods familiens tro og fordomme og konstant håbe på tilgivelse og accept.

Pigen med trommestikkerne er en fortælling om at være drevet af en drøm og følge den. Om at skille sig ud og stå ved det. Om musik, mod og stærke familiebånd. Og ikke mindst om at bære den tunge byrde, det er at være det afgangende og forbindende led i kæden mellem to vidt forskellige kulturer.

Musik og kultur

Selv i titlen har vi sammensmeltningen af kultur, da den refererer til noget af det mest ærkedanske – nemlig ét af H.C. Andersens eventyr *Den lille pige med svovlstikkerne*. Det er en velvalgt kobling, da Ihan formår både at omfavne danskheden og sætte dybe rødder i den danske muld, og samtidig er hun ikke i tvivl om, hvad hun er kommet af. "Music is my religion", sagde Jimi Hendrix i sin tid. Ihan kunne have sagt det samme. For det er i musikken, at alle religiøse overbevisninger og kringledede integrationsregler opløses. Det er her, vi alle er ens og udviser vores spor af, hvem vi er på papiret. Det er her, friheden åbenbarer sig. Bogen kan læses som en enestående og gribende fortælling om musik. Eller som en vigtig stemme i integrati-

onsdebatten. En bog, der inspirerer til at gå sine egne veje – sammen med andre. 📖

Pigen med trommestikkerne

af Ihan Haydar og Birgitte Vestermark.

Udgivet på Grønningen 1, 2021.

Andre stærke musikbiografier

Storyteller
af Dave Grohl

En stærkt underholdende odysse med én af moderne rockhistories helt store frontfigurer ved roret.

Bo Ark, Peter Sommer og jeg
af Marianne Verge

En anderledes og poetisk beretning om musik, lyrik og liv. Og om, hvordan vi er forbundet og inspirerer hinanden.

Renegades – drømme, myter, musik
af Barack Obama og Bruce Springsteen
To karismatiske amerikanere mødes i denne fascinerende samtalebog til en snak om at være "Born in the USA".

Lån musikbiografier på Horsensbibliotek.dk,
bibliotek.dk og eReolen.dk

"Oldschool vinyl passer perfekt til nedsat tempo"

Jesper Nielsen,
Biblioteksbruger

"Når du først har rejst dig fra sofaen og skiftet pladen på grammofonen, så skal der altså noget til, før du skifter den igen eller springer et halvskidt nummer over. I stærk kontrast til playlisten på mobilen, hvor der bare skal få sekunders "tomgang" til, før du straks zapper videre til næste nummer. Problemet med det er, at vi så aldrig lærer at dvæle ved musikken og med tålmodighed udforske de dybere lag i den kunst, som musikken jo også er. Det forstærker bare den usunde "højhastighedskultur", som vi lever i.

Her er et par af mine tips fra Horsens Biblioteks skønne "oldschool" vinylsamling, som for mig passer perfekt til at sætte tempoet lidt ned:

Vi sidder bare her, hvor vi mediterer til Jørn Leths sanselige digte med musik af Michael Simpson og Frithjof Toksvig.

Stille morgenrutine med god tid til den første kop kaffe med Herbie Hancocks *Maiden Voyage*.

Følelsen af let melankoli med Neil Youngs mundharmonika på *Heart of Gold*."

#ditbibliotek

Du kan se de
nyeste vinyls
lige her

En temmelig stor pære

Hvad har kanoner, læseglæde og et nyt, stort tema på biblioteket med hinanden at gøre? Svaret er selvfølgelig: Jakob Martin Strids børnebøger!

Af Anna Mathilde Nielsen, formidler | Foto: Pixabay, Gyldendal

I skrivende stund er vi på børnebiblioteket i Horsens i gang med at planlægge et Strid-tema, som skal udvikles i oktober 2022 – det bliver så fedt! Men hvorfor lige Strid? Der findes jo massevis af gode forfattere, universer og genrer...

Hvad er det, Strid kan?

Temaet er valgt, fordi Strids børnebøger bringer mange børn læseglæde, og vi håber derigennem at kunne sprede den glæde til andre bøger og universer.

Men hvorfor er bøgerne mon så populære? Det findes der naturligvis masser af bud på. Mit eget bud på Strids børnebøgers popularitet består af 4 F'er: Fantasi, farver, fart over feltet og frækhed.

Fantasi

Som børnebibliotekar har jeg masser af billedbøger imellem hænderne hver dag. Jeg elsker billedbøger! Men der findes mange, som har et så tydeligt ønske om at formidle en læring eller morale, at selve fantasien går tabt.

Men hvis du beder et barn om at genfortælle *Mimbo Jimbo laver kunst* vil jeg gerne VÆDDE med, at barnet ikke vil sige, at det er en historie, hvor man lærer farverne. Nej, barnet vil med fryd fortælle om, hvordan Mimbo Jimbo mosler rundt i malingen og endda skyder med en kanon!

For mig er der en kæmpe kvalitet i, at historierne er fantasifulde. Der er læring at hente i ALLE bøger, både de sjove og de kedelige – så hvorfor ikke have det sjovt?

I en artikel fra Berlingske bragt d. 20. februar 2013, citeres Strid for at sige: "Når jeg tegner, tænker jeg mest på at

underholde mig selv, og jeg tænker på, hvad jeg selv synes var sjovt, da jeg var barn". Det kan man godt mærke, synes jeg, og det gør bøgerne sjove for børnene at læse.

Farverigt

Bibliotekerne stiller som regel billedbøgerne, så børn selv kan bladere i dem og kigge efter de flotteste forsider. Hvis de ser en forside, som tiltaler dem, er de allerede et skridt nærmere at kunne lide bogen – og altså et skridt nærmere den vigtige læselyst.

Uanset at mange voksne synes, at sort/hvid ser kunstnerisk ud, eller at beige er en dejlig neutral farve, så kan de fleste børn godt lide billeder, som er ekspressive i farver og streg – sådan som Strids tegninger er det.

Fart over feltet

Faktisk hænger dette punkt rigtig meget sammen med tegningerne, fordi tekst og tegning ikke kan skilles ad i Strids univers. De senere bøger er endda lavet som tegneserier, så teksten stort set kun er direkte tale, resten må læses ud af billederne.

Lån | Læs om Strid

Dorte Lillose tegner et fint og spændende portræt af tegneren og forfatteren Jakob Martin Strid (f. 1972) med præsentation af nogle af hans bøger. Fra 8 år.

Strids univers er fyldt med lyde som "bang!" og "bum!". Det er fyldt med biler og kanoner. Det er fyldt med eksplosive tegninger af missiler, der skyder huller i kæmpepærer.

Forstå mig ret, jeg ELSKER *Bulderby*, *Peter Plys*, *Vinden i Piletræerne* og *Mumitroldene*, men det er meget rolige historier, som bliver fortalt i et adstadigt tempo, som mange børn ikke har ro til. For mig er børns læseglæde meget vigtig, og hvis det kræver fart over feltet, så må vi give dem det.

"Sammenlignet med politisk korrekte billedbøger, som har travlt med at lære os, at alles kroppe er forskellige og at man skal huske at spise sine gulerødder (begge utvivlsomt vigtige pointer!), så er det et friskt pust med en frø, som kommer til at tisse i skoleinspektørens taske."

Frækt

Sammenlignet med politisk korrekte billedbøger, som har travlt med at lære os, at alles kroppe er forskellige, og at man skal huske at spise sine gulerødder (begge utvivlsomt vigtige pointer!), så er det et friskt pust med en frø, som kommer til at tisse i skoleinspektørens taske.

Og det er nok til, at det føles befriende især for alle de børn, der genkender sig selv i at have mange idéer, som de voksne alt for ofte ikke kan lide.

Det kan næsten ikke undgås at nævne *I form med tapiren*. Da den udkom i 2020, blev den kritiseret for at udstille tykke mennesker som dumme og latterlige.

Bogen blev taget i forsvar af mange forskellige, blandt andet forlagschefen for Carlsen, som i artiklen *Pas på børnelitteraturen – den er strid!* på bog.dk skriver: "Jeg synes, at denne sag rammer noget helt principielt, noget helt grundlæggende i opfattelsen af litteratur til børn. Børnelitteraturens grundvæsen er IKKE at være moraliserende eller didaktiserende. Nej, det hele handler grundlæggende om at fortælle gode historier."

Og det er nok det, der er nøglen i min egen begejstring for Strids børnebøger: Deres formål er at give børn en god læseoplevelse. Og det er vigtigt. 🍏

Psst! Flyv med i efteråret...

"Flyv med" er Horsens Kommunes Bibliotekers nye, store tilbagevendende kultur- og litteraturevent på børneområdet; i uge 41-43 vil biblioteket være et fyrværkeri af kulturelle og litterære arrangementer og aktiviteter for børn og unge i Horsens – deres forældre, bedsteforældre og andre voksne er naturligvis også velkomne.

I 2022 er temaet "Flyv med... i Strids universer" og her er det tegner, forfatter og illustratør Jakob Martin Strids fantasifulde universer, der er omdrejningspunkt.

Annas favorit

"Min yndlingsbog blandt Strids er *Da lille Madsens hus blæste væk*, fordi den har det hele, selvom det kun er en billedbog: Der er spændende og dramatiske øjeblikke, der er underspillet humor, og så er byboernes omsorg for Lille Madsen så rørende."

#horsensbibelskerstrid

Hold hjernen frisk

Biblioteket er fyldt med ord, men det er sjældent, vi skjuler dem for dig. Her er det dog lige præcis det, der er sket! Resultatet er en krydsogtværs med bibliotekstema. Held og lykke med at finde de rette ord. Og det kan godt betale sig at læse magasinet...

Af Janus Andersen, formidler

	SERVE- RINGER		LOKAL FOR- FATTER	SAMA- RIUM	MØDES PÅ BIB- LIOTEKET		TRÆK STREAM- ING	OKAY STEDORD		FOR- SIDEN	DUSØR	BLIVE GRØN	VARSEL	RETNING		PÅ TILBUD REDELIGT	
DK5-TAL																	
2 ENS			1056 VÅD LYD					27. BOG- STAV	LUNEDE GRO								
SNYD NEJ				MEN		LÆSENDE GRUPPER											
▶						3 ENS		REKLAME NEDER- LAG			ANTAL FINTE			LAG MELTYPE			
5. BOGSTAV		↓ VIRTUOS											3 ENS				
ASSISTENT GUMMI- SKIVE				INSTRU- MENTET								OFT VARME DRIKKE					UDLÅNES PÅ BIBLIO- TEKET
▶				ØGLEN									HYLEDE				
TIL HØJRE BØNNE			DES TILLÆG			STEDORD		LØFTE	STONE MUSKEL								FILM
▶				GUDINDE		FORFATTER GLENN DRIK					VITAMIN		FORFATTER ALEX- ANDRE	FOLKE- VOGN			MOTOR- LØB
FORUM LAR- VEN									VERBENA								
▶								RETNING	KANT		UDBRUD	SJOV					
▶						LEVER	FANGET UDBRUD					NUL UDBRUD		PLADE			
TERNINGE- SLAG 250		NORD IOD		LÆSE- EVENT											SKRÅ- NING		
GAMMEL SANG											LP						

Kolde kontanter i varme tærter

På biblioteket sætter vi bl.a. via foredrag fokus på klima og bæredygtighed – også når det gælder madlavning. Når en gennemsnitsfamilie smider mad ud for 7.200 kr. om året*, så er der altså penge at spare ved at bruge al den mad, der bliver købt ind – og hvorfor ikke smide dine rester i en tærte?

Af Marie Hastrup, formidler | Foto: Pexels

**“We must have a pie.
Stress cannot exist
in the presence of a pie.”**

David Mamet, *Boston Marriage*

Tip | Maries 3 favoritter

1. *Bæredygtig kost*, 2019 af Julie J. Larsen
2. *Mindre madspild*, 2021 af Michael D. Alstrup
3. *Fremtidens køkken*, 2021 af Liselotte K. G. Andersen

Opskrift | Smid resterne i tærten – i stedet for skraldespanden

Tærtedej:

Lav den selv ved at smuldre ca. 175 g. valgfri mel, 100 g. smør og 1 tsk. salt. Dejen skal ikke cælttes, men samles med et par skefulde vand. Stil dejen i køleskab i ca. 30 minutter, og rul den så ud på et melet bord, så den passer til din form. Forbages i forvarmet ovn ved 175 grader i 10 minutter. Du kan også købe en færdig tærtedej.

Æggemasse:

3 – 5 æg
Ca. 200 g. hytteost, creme fraiche, tykmælk eller mælk.
En håndfuld revet ost
Salt og peber
Pisk det sammen til en ensartet masse.
Bages ca. 30 min. ved 175 grader til bunden er gylden.

Forslag til fyld:

Stort set alt hvad du har i grønsagsskuffen, kan komme i en tærte – også selvom det er blevet lidt træt og kedeligt. Det gør f.eks. ikke noget, at guleroden er lidt blød, bare den ikke er rådden. Løg og porrer (også den øverste mørkegrønne del) kan med fordel svitses, inden de kommer i. Rødder og andre hårde grønsager kan enten rives eller skæres i mindre stykker og dampes et par minutter, inden de bliver til tærtefyld.

Som lidt luksus kan du putte en rest sorte oliven, smuttede mandler eller fetaost oven på alle tærter.

Alle tærter kan tåle en kødrest. Det meste kan gå – også en rest pålæg eller spegepølse i tern. Er du i tvivl, så snit i så store stykker, at det nemt kan pilles ud igen.

*Kilde: stopspildafmad.dk

TJU BANG I GRÆNSELANDET

I anledning af 40 års jubilæet for filmen *First Blood* rejser vi tilbage til en epoke, hvor actionfilm blev masseproduceret og bragede løs i særligt VHS-maskinen.

Af Thomas Behrmann & Jette S.F. Holst | Foto: Filmstriben, Pixabay, StudioCanal

3 2, 1... aaand action! Og nu ville du engang kunne høre maskingeværssalver, sikkert fra et par Uzi'er efterfulgt af braget fra en kasse håndgranater, der detonerer i en jeep fyldt med camouflagede skurke. "Så fik I da varmen," mumler vor helt inden han bag det brændende karosseri får øje på en russisk kamphelikopter, der stiger op med et par roterende miniguns monteret på hver side, klar til at pumpe 6000 skud ud i minuttet.

Bag roret sidder bossen over alle badguys. Han er ond helt ind i knoglerne. Og med en djævelsk latter trykker han på aftrækkeren. Men dét er det sidste, han gør.

For i samme sekund får han øje på en glødespruttende raket med kurs mod helikopteren, og med ét er han omgivet af et flammehav.

For enden af raketens bane står helten med en rygende bazooka på skulderen og et par spændte biceps på størrelse med et dobbelt landgangsbrød. Han er blevet snydt, krænket, tæsket og presset ud i denne massakre. Og med vold og magt er han blevet "The Last Man Standing" i en verden, hvor kriminalitet og korrupsion gennemsyrrer både samfundets top og bund.

Sådan så en rigtig helt ud i de fleste actionfilm i generens guldalder i 1980'erne.

Dengang var helterollen en anelse mere sort/hvid end i dag, en anelse mere naiv og storladet, og havde man blot kampgejst, store våben og muskler, skulle alting nok gå. Egenhændigt kunne helten nedlægge en hel hær – som regel afghansk eller russisk –, og derved redde Amerika fra mellemøstlige terrorceller eller fra smitsom og farlig kommunisme.

Tjubang i grænselandet

I dag er actionfilmene langt mere nuancerede i både

plot- og karakterudvikling. Og ofte er helten eller skurken ikke entydigt god eller ond. De befinder sig i en gråzone, hvor de kæmper for deres ideologier og med deres indre dæmoner. Tænk bare på de mange superheltefilm, der bliver produceret i dag. Her er grænserne for, om man tilhører "The Dark Side" eller ej, tydeligt trukket op. I hvert fald på overfladen.

Rambo: First Blood © 1982 StudioCanal

Rambos kniv var speciallavet af knivmager Jimmy Lile fra Arkansas og dannede skole for knive med hult skaft – og kompas i enden.

For løsner man bare en anelse på kappen, bliver det mere diffust, og et måske mere realistisk billede af mennesker af i dag træder frem. Superheltefilmene er blandt vor tids actionfilm. Men fundamentet for måden at visualisere genren på blev i høj grad støbt for 40 år siden.

Vi pakker dolken, pandebåndet og faldskærmen og dumper ned i 80'ernes karismatiske, komiske og buldrende højlydte actionfranchise.

Frygtens årti

"No man, no law, no war can stop him," sådan stod der skrevet på plakaten til *Rambo – First Blood Part II*, som udkom i 1985. Og det var klart den dominerende ordlyd til

[Læs videre side 26]

Lola rennt, Tom Tykwer, 1998

Train to Busan, Sang-ho Yeon, 2016

Shorta, Frederik L. Hviid & Anders Ølholm, 2020

Rare Exports, Jalmari Helander, 2010

Se mer' | Var du vild med... så vil du kunne lide...

Edge of tomorrow & Lola rennt

Var du vild med *Edge of tomorrow*, så skal du se den tyske film *Lola rennt* fra 1998, instrueret af Tom Tykwer (Filmstriben): 16 år før Tom Cruise kæmpede sig igennem den samme dag igen og igen i krig mod aliens, løb Lola for at redde sin kæreste. *Lola rennt* var en af 90'ernes mest indflydelsesrige film, der blandede redigering, technomusik og et hav af nye filmiske teknikker i én underholdende actionfilm.

The thing & Rare Exports

Var du vild med *The Thing*, så skal du se den finske *Rare Exports* fra 2010 instrueret af Jalmari Helander (Filmstriben): Ligesom i *The Thing* begynder *Rare Exports* med udgravningen af noget ukendt i en øde mark. Og ligesom i Carpenters film er det, der dukker frem af isen, ikke venligstillet over for mennesker. *Rare Exports* er en blanding af gys fra *The Thing* og grinet fra *Gremlins*, vild jule-action fra Finland.

Pulp Fiction & Snowflake

Var du vild med *Pulp Fiction*, så skal du se den tyske film *Snowflake* fra 2017 instrueret af Adolfo J. Kolmerer (DVD): I *Snowflake* er brødrene Javid og Tan to mindre begavede versioner af *Pulp Fictions* John Travolta og Samuel L. Jackson, der vågner op til den erkendelse, at de er fiktive karakterer. *Snowflake* er en vellykket hybrid af action, komedie og fantasy med udpenslet vold, som blander koncepterne fra film som *Stranger Than Fiction* og *Pulp Fiction*.

Night of the Living Dead & Train to Busan

Var du vild med *Night of the Living Dead*, så skal du se den koreanske zombiefilm *Train to Busan* fra 2016 instrueret af Sang-ho Yeon (Filmstriben og DVD): Det er knap 50 år siden, George A. Romero opfandt den moderne zombiefilm med *Night of the Living Dead*, som udover blodigt gys også havde en samfundskritisk vinkel. I den koreanske *Train to Busan*, har zombierne fået et hurtigere gear, men den sociale kritik er stadig skarp.

16 blocks & Shorta

Var du vild med *16 Blocks*, så skal du se den danske film *Shorta* fra 2020 instrueret af Frederik Louis Hviid og Anders Ølholm (Filmstriben og DVD): Bruce Willis spillede hovedrollen i *16 Blocks*, hvor han stod op mod korrupte betjente for at få et vidne sikkert til retten. I *Shorta* har to hvide betjente anholdt en ung fyr i et ghetto-område, som er på nippet til at eksplodere, og nu skal de få sig selv og deres anholdte ud i ét stykke. Rendyrket dansk actionfilm.

Tip | Thomas' 3 favoritter

1. *First Blood*, 1982, instruktør Ted Kotcheff
2. *Predator*, 1987, instruktør John McTiernan
3. *Terminator 2 – Judgment Day*, 1991, J. Cameron

80'ernes actionfilm, hvor enmandshærene bl.a. hed Arnold Schwarzenegger, Sylvester Stallone, Chuck Norris og Jean Claude Van Damme. Actionstjerneerne var 80'ernes superhelte som i stedet for at bære kapper, spandex og masker slæbte rundt på store våben og knytnæver fulde af tørre tæsk.

Og selvom filmene fra dengang godt kan virke som tomme kalorier af meningsløs vold, var mange af dem alligevel blevet sprængt ud af samtidens politiske holdninger. For 80'erne var en epoke med store spændinger og en frygt for alt fra aids, atomkrig og ikke mindst den kolde krig. Den tidligere skuespiller, Ronald Reagan, sad på præsidentembedet i USA i årtiet og var selv meget optaget af filmmediets magi og evne til både at manipulere og visualisere landets selvforståelse. Film og politik påvirkede hinanden, og Reagan var meget glad for actionfilmernes fremstilling af, at muskelmændene kunne redde USA fra undergang (og russerne) og genrejse en fornemmelse af national storhed og styrke.

Rambo: First Blood © 1982 StudioCanal

Det mørkede stykke stof Rambo svæber sig i, er ikke en rekvisit men blev fundet under optagelserne - og Stallone skulle stadig eje det.

En soldat kommer hjem

Men årtiets action lagde helt anderledes ud. Nemlig med en antiautoritær vrede og en følelse af bedrag, som var udsprunget af konfliktstof omkring bl.a. Vietnamkrigen. Og én film rummede alt det - nemlig *First Blood* fra 1982 med Sylvester Stallone som den stærkt traumatiserede veteran John Rambo, der kommer hjem fra krigen til et samfund, som ikke har plads til ham.

Det var en "overgangsfilm" som både trak blodige spor med sig fra 70'ernes spændinger og samtidig var katalysator for den heltemodige action, der dominerede i 80'erne. I år fylder *First Blood* 40 år og står stadig som et slidstærkt og mørkt portræt af et plaget menneske og af, hvordan storpolitik kan fejle fælt og efterlade dybe og blødende sår i nationens sjæl. En film, som afviger fra årtiets øvrige action, og som med emnet i højere grad end nogen anden resonerer dybt i dag.

En genre med tasken fuld af "survivalgear"

For 40 år siden lå actiongenren i toppen af popularitetsbarometeret. Det gør den stadig i dag. Og selvom græn-

serne er blevet mere flydende, og bazookaen er skiftet ud med laserskydende handsker, er præmissen den samme: Vi vil underholdes og blæses bagover af brutalitet og brag. Men også gerne pleje myten om, at vi overkommer alt uanset udfordringen. Actionfilm mimer tiden. I dag tror vi ikke så meget på enmandshæren som verdens redning. Det kræver snarere en kollektiv indsats. "The war's not over until the last man comes home," lyder det på filmplakaten til *Missing in Action* fra 1984. Og så længe der er en verden, der skal reddes, vil genren være klar til at rykke ud til både krig og katastrofer.

Aaand... cut! 📺

The End

Bogen bag filmen

En række af de mest kendte actionfilm er faktisk baseret på bøger. Herunder har vi samlet en række af dem:

Sidste chance, 1987 (Schwarzenegger).

Baseret på:
The running man, (1982) af Stephen King

Rambo- First Blood, 1982 (Stallone).

Baseret på:
First Blood (1972) af David Morrell

Die Hard, 1987 (Bruce Willis).

Baseret på:
Nothing Lasts Forever (1979) af Roderick Thorp

Cobra - Lovens stærke arm, 1986 (Stallone).

Baseret på:
Fair Game (1974) af Paula Gosling.

#horsensbibelskeraction

Biografen der altid har åbent

Biblioteket er også levende billeder:
Spillefilm, Danmark på film, film for de små og koncertfilm.
Du kan **streame eller låne**, men du står selv for popcorn .

Af Jette S.F. Holst | Foto: Pexels

Tip | Jettes favoritter på Filmstriben

1. *Score* - om filmmusikkens betydning og udvikling
2. *Onkel* - om den unge kvinde Kris, der driver en gård
3. *It came from the West* - en animations western om zombier

STINGRAY
Qello

FILMSTRIBEN

FILM / DANMARK PÅ FILM
CENTRALEN

Vidste du, at du som låner på Horsens Kommunes Biblioteker lovligt kan streame film fra Filmstriben hjemme i sofaen? Her finder du mere end 2000 film fra hele verden – og ofte nogen, som du ikke finder på de kommercielle filmtjenester. Se fx den koreanske Oscarvinder *Parasite* fra 2019, klassikere som *Vredens dag* af Carl Th. Dreyer fra 1943, eller måske det prisvindende danske drama om Karen Blixen, *Pagten*, fra 2021.

Filmstriben har også masser af spændende dokumentarfilm. Både aktuelle som *Danmark – det grønne håb i EU?*, der tager en temperaturmåling på den grønne omstilling. Eller *QT8: The First Eight*, der går i dybden med den amerikanske filminstruktør Quentin Tarantinos karriere. Men også interessante, ældre dokumentarer som fx *Danmark i lænker* fra 1945, der skildrer besættelsen af Danmark.

Er du særligt interesseret i Danmark, skulle du også prøve at besøge sitet Danmark på Film, der indholder

historiske dokumentarfilm og filmoptagelser fra Det Danske Filminstituts filmarkiv.

Koncertfilm

For musikfans ligger der masser af koncerter og musikdokumentarer på Stingray Qello Concerts, lige fra Pavarotti til Tupac.

Børnebiffen

De helt små kan finde spændende og sjove film på Børnebiffen.dk. Her ligger næsten 400 film for de 3-7 årige, som de frit kan se. Ligesom på Filmstriben er her tale om gode kvalitetsfilm og både tegnefilm og kortfilm.

Sidst, men ikke mindst kan du se film på Horsens Bibliotek søndag formiddage på 1. sal. Filmene annonceres løbende på hjemmesiden og er en blanding af familiefilm, drama og meget mere. Og der er altid gratis adgang. 📺

Spil på biblioteket

Brætspil er langt fra en ny opfindelse, men måske vil du godt vide lidt mere om deres historie og om **hvorfor du kan låne dem på biblioteket** – læs med her hvor Emil også afslører hvilke spil, der er de mest populære lige nu.

Af Emil Asani, formidler | Foto: Pexels

Skak, Ludo og Matador – chancen for at du tænker på ét eller flere af de spil, når ordet brætspil bliver nævnt, er rimelig høj. Hvis jeg derimod siger Chaturanga, Pachisi og The Landlord's Game, bliver billedet lidt mere mudret. Men det er faktisk de første udgaver af de førnævnte spil, som i løbet af enten 100 eller 1000 år har udviklet sig til, hvad vi kender i dag, og som utroligt nok stadig bliver sat på bordet, når der skal hygges, eller konkurreres i de danske hjem.

Brætspil kan i dag være mange forskellige ting og mere end de eviggyldige klassikere – nogle foregår endda helt uden bræt eller kort. Så kan man selvfølgelig undre sig over, om brætspil stadig er en dækkende betegnelse, og jeg er tilbøjelig til at sige nej, men vi har alligevel sat den slags analoge spil samme sted på biblioteket for overskuelighedens skyld.

”Alene i 1980 så vi 596 nyudgivelser, som har vokset sig til over 5000 nye ”brætspil” på verdensplan i 2021.”

Voldsom vækst i brætspil

Netop overskueligheden er vigtig, for tingene er ikke så simple som de var for 1500 år siden, og i nyere tid er der sket lidt af en eksplosion i udviklingen af nye brætspil. Alene i 1980 så vi 596 nyudgivelser, som har vokset sig til over 5000 nye ”brætspil” på verdensplan i 2021.

Der har ganske enkelt aldrig været så mange muligheder for at give sig i kast med et godt spil, og jeg fristes til at sige, at man næsten er garanteret, at der er noget for enhver smag. Det er i hvert fald de forskellige smage, vi forsøger at give plads til, når vi køber spil til bibliotekets samling, for selvom jeg for eksempel ikke selv har så meget til overs for Ludo og andre spil, der kan afgøres med et terningkast, er der nok andre, der har – og eftersom ter-

ningen har eksisteret i over 4000 år, kan det da godt ske, at jeg tager fejl.

Designerbrætspil

De moderne brætspil, vi har set siden 1990'erne – en periode, som entusiaster kalder brætspillenes guldalder – er typisk defineret ved, at spillets designer står på forsiden af spilæsken, og derfor bliver de også kaldt designerspil. Det kommer på baggrund af, at vi er begyndt at klassificere spil i genrer og efter spilmekanikker, for pludselig er der nok af dem, til at det kan lade sig gøre. Så hvis du var vild med Klaus Teubers *Settlers of Catan*, kan det være, at du også vil kunne lide et af hans andre spil, eller måske vil du prøve et spil med de samme mekanikker, som forhandling og økonomistyring. Spiludviklerne påvirker unægteligt også hinanden, så vi får spil, som er baseret på andre spil eller inspireret af andre udviklere, og dermed stiger udviklingen så eksponentielt.

Du kan låne en lang række sjove, spændende og udfordrende brætspil på biblioteket.

Brætspil på biblioteket er en stor succes

For at understøtte denne rigdom af nye spilformer og kulturel opblomstring er bibliotekerne også begyndt at fatte interesse for brætspil, og derfor kan du i dag bestille et utal af spil på bibliotek.dk og komme til spilarrangementer på bibliotekerne landet over.

I Horsens Kommune startede vi med udlån af brætspil i 2021 og har næsten ikke kunnet nå at sætte spillene på

hylden, før de blev revet væk af områdets ivrige brætspillere.

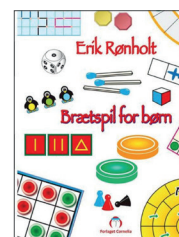
Jeg har kigget i statistikken og hevet de 3 mest populære spil frem, som må siges at være meget forskellige fra de tre første spil, jeg nævnte: Skak, Ludo og Matador.

Terningerne er rullet, nu gælder det blot om at komme ind til biblioteket, hvor der venter nye spændende, sjove og lærerige oplevelser for næsten alle aldre. Du kan låne dig til dit eget kongerige, togimperium eller fyrværkerishow i pap, kun fantasien, og hvor meget du kan bære, sætter grænsen.

Du finder alle brætspil på 1. sal. Go' fornøjelse. 📖

Tip | Brætspil

Ryk sammen om et klassisk brætspil. Udover spilleregler kan du finde anvisninger til, hvordan du selv kan fremstille spilleplade og brikker. Fra 4 år.

Se bibliotekets mange brætspil lige her

Lyt til podcast om vores favorit brætspil.

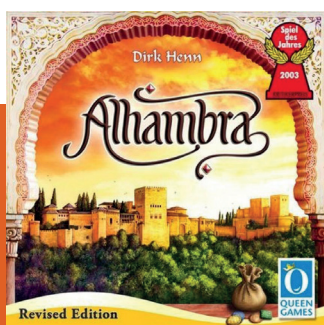
Tip | Emils 3 favoritter

1. *One Night: Ultimate Werewolf*
2. *Lords of Waterdeep*
3. *Hanabi*

Lån og spil | De tre mest populære spil

Der er mange flere brætspil på hjemmesiden – tjek udvalget online og reservér.

Alhambra

2-6 spillere, 45-60 min. spilletid, fra 8 år og opefter.

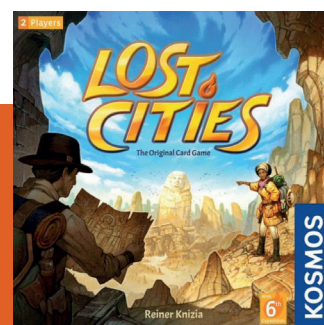
Alhambra går ud på at bygge den mest værdifulde og flotte by i det 13. århundrede Granada. Spillerne skiftes til enten at tage valuta i forskellige farver eller bruge de valutaer til at købe bygningsbrikker i forskellig værdi som til sidst udgør deres by og afgør spillet.

Mysterium

2-7 spillere, 40 min. spilletid, fra 10 år og opefter.

Mysterium vender det klassiske *Cluedo* på hovedet, hvor en af spillerne antager rollen som den afdøde, der kommunikerer med de andre spillere gennem abstrakte billedkort. Spillerne skal så samarbejde om at løse mysteriet.

Lost Cities

2 spillere, 30 min. spilletid, fra 10 år og opefter.

Spillerne er dystende arkæologer, der skal kortlægge 5 forskellige verdenshjørner, repræsenteret ved forskellige farvede kort i nummerrækkefølge fra 2-10. Det koster dyrt at starte en ekspedition, så man skal overveje, om det er værd at komme først.

Bæredygtige fællesskaber og upcycling-workshops

Bibliotekerne skal gøre verdensmål relevante i hverdagen og spiller en central rolle i arbejdet med FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Vi ser nærmere på hvordan, og hvad vi gør på bibliotekerne i Horsens.

Af Gro Johanne Vase, formidler | Foto: Pexels, Horsens Bibliotek

Selv om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling blev vedtaget på et topmøde i New York, er det ikke kun op til statsledere og generalsekretærer at nå de ambitiøse mål. Kommuner, lokalsamfund og biblioteker kan også gøre en masse for at sætte kurs mod en mere bæredygtig udvikling.

"Det er ikke kun en global eller national, men også en kommunal opgave, og som bibliotek skal vi bære formidlingen af verdensmålene til borgerne," siger biblioteksleder for Horsens Kommunes Biblioteker, Claus Hagstrøm Hansen.

"Det kan vi gøre på mange måder, og heldigvis gør vi det allerede i høj grad," siger han.

Et sparetræ med sparetips

Ét af de tiltag, der for alvor skal sætte skub i arbejdet med verdensmålene, er "Sammen om verdensmål" – et landsdækkende projekt, som handler om at udvikle lokale fællesskaber for borgere over 60 år med fokus på et eller flere af FN's verdensmål.

"Formålet er at bringe folk sammen i nye og bæredygtige fællesskaber, hvor man hjælper hinanden med at omsætte FN's 17 verdensmål til mål, som er relevante i hverdagen," fortæller formidler på Horsens Bibliotek, Marie Hastrup Sørensen, der står for projektet i Horsens.

"Og hvis man kan få gode idéer til både at skåne miljøet og spare penge i hverdagen, så er det jo ren win/win."

I foråret 2022 har Sammen om verdensmål-gruppen på Horsens Bibliotek haft flere inspirationsdage og udflugter – herunder en tur til FN-byen i København – og arrangementer med fokus på bæredygtighed i hverdagen. Gruppen har også i fællesskab lavet et "sparetræ", som har været udstillet på Horsens Bibliotek, i Kuben på gågaden, på Horsens Bibliotek og i Kuben på Klimafolkemøde i Middelfart. Her har forbi passerende haft mulighed for at

skrive et sparetip på et blad lavet af gamle plakater og hænge det op på træet til inspiration for andre.

"Tanken med sparetræet er at sætte fokus på det gavnlige ved, at helt almindelige borgere kan inspirere hinanden med små tips og tricks til en mere bæredygtig hverdag. Og hvis man kan få gode idéer til både at skåne miljøet og spare penge i hverdagen, så er det jo ren win/win," fortæller Marie Hastrup Sørensen.

Upcycling og tøjlapning

Også i efteråret 2022 har biblioteket arrangementer i bæredygtighedens tegn, bl.a. med besøg fra Anna Kjær Voss, der står bag Instagram-profilen @klimamusen, hvor hun giver tips til en mere bæredygtig hverdag. Hendes workshop i Horsens den 1. oktober er for alle, der har lyst til at blive klogere på tøjforbrug og til selv at prøve kræfter med selv at lappe på en kreativ måde eller "upcycle" sit eget tøj, så det kan holde længere.

"Det var noget, jeg begyndte at fortælle om på min Instagram-profil for 2-3 år siden, og der var virkelig stor interesse for det," fortæller Anna Kjær Voss. "Så jeg vil gerne hjælpe flere med at komme i gang," siger hun.

Bæredygtigt at bruge biblioteket

Hvis man gerne vil i gang med at leve mere bæredygtigt, men synes, det er svært at komme i gang, opfordrer Anna Kjær Voss til, at man starter med at blive mere bevidst omkring sit forbrug.

"Hvis man gerne vil have noget nyt, kan det være en god idé at vente lidt med at købe det. Nogle gange finder man ud af, at man faktisk ikke rigtigt har brug for det alligevel." I den forbindelse kan man også bruge bibliotekerne, hvor der er mulighed for at låne bøger, legetøj, brætspil og dagens avis i stedet for at gå ud og købe det. "Det er helt sikkert bæredygtigt at bruge biblioteket. Jeg bruger det også meget," siger Anna Kjær Voss. "Man kan jo også låne mange bøger om bæredygtighed. Hvis jeg synes, en bog ser spændende ud, så starter jeg nogle gange med at låne den, og hvis den så er rigtig god, kan det være, at jeg selv går ud og køber den."

Det tip er hermed givet videre, og du kan læse mere om bibliotekets arrangementer om bæredygtighed og "Sammen om verdensmål" på horsensbib.dk.

På biblioteket kan du for eksempel deltage i Repair Café, hvor vi hjælper hinanden med reparationer af hverdagsting...

...eller du kan høre streamede foredrag om klima og klode eller deltage i debatter om biodiversitet...

Tip | Gro anbefaler

1. *Lev for det halve*, 2019, Nanna Hyldgaard Hansen
2. *Nøjsom*, 2014, Trine Baadsgaard
3. *Bæredygtig livsstil*, 2018, Calina Leonhardt

...men du kan også blive en del af Sammen om Verdensmål, et fællesskab, som vil gøre verdensmål til hverdagsmål.

Lær mere | Verdensmål

Hvad er FN's verdensmål for bæredygtig udvikling?

FN's verdensmål skal frem mod 2030 sætte kurs mod en mere bæredygtig udvikling for både mennesker og planeten, vi bor på. Der er vedtaget 17 mål og 169 delmål, som forpligter alle FN's 193 medlemslande til at afskaffe fattigdom og sult i verden, reducere uligheder, sikre god uddannelse, ligestilling mellem kønnene, bedre sundhed til alle og mere bæredygtig økonomisk vækst. Du kan læse mere om de 17 verdensmål på verdensmaalene.dk.

Få hjælp til reparationer på biblioteket

Et af de eksisterende tilbud, der arbejder med bæredygtighed på Horsens Bibliotek er den populære Repair Café, hvor byens borgere kan få hjælp fra frivillige til at reparere ting som f.eks. opladere og kaffemaskiner. Hold dig opdateret om den næste Repair Café på horsensbib.dk/arrangementer.

Sammen om verdensmål

25 folkebiblioteker står i spidsen for den allerførste indsats med at skabe lokale fællesskaber og verdensmålsaktiviteter for borgere, der er fyldt 60 år. Horsens er ét af dem. Du kan læse mere om projektet på sammenomverdensmaal.dk.

Horsens under huden

Her er fire vidt forskellige forfattere, som dog har det til fælles, at de har Horsens under huden. Men er Horsens også kommet under huden på deres bøger? Læs med her og bliv klogere.

Af Janus Andersen & Marie Hastrup | Foto: Se portrætfotos

Horsens bliver der skrevet historier – både romaner, noveller og digte. På computere og i notesbøger bliver der sat ord sammen, som beskriver verden og menneskene set gennem forfatterens øjne. Og de ord når i stadig højere grad ud i bøger, som havner på bibliotekets – og horsensianernes – hylder. Her kræver det blot at række ud, at trække de indbundne sider ned og åbne bogen – så kan man se verden med andre øjne.

I serien *Spotlight på*, som ligger på bibliotekets hjemmeside, har vi bedt lokale forfattere fortælle om de værker, de har anbragt på hylderne. Herunder finder du nogle uddrag af deres svar, og på hjemmesiden kan du læse endnu mere om hvordan bøgerne er opstået, om hvordan forfatterens tilknytning til Horsens er, og om der er ét sted i byen, der betyder noget særligt for lige præcis dem. God fornøjelse. 📖

“Mit forfatterskab, som alle dage har været politisk, er i øjeblikket helt eksplicit hvad angår ståsted og kampgejst. Hvis litteraturen kan mobilisere, tænker jeg, den klarer sig udmærket.”

Interview | 4 spørgsmål til Glenn Bech

Hvordan opstod idéen til din roman, *Farskibet*?

– Jeg havde sjældent lyst til skrive bogen, jeg følte mig tvunget til det. Den var en lænke i mit liv. Det er jo sådan, det er med skam og fortilser. At blive forfatter er et frigørelsesprojekt. Først og fremmest skulle jeg selv slippes fri, mine nærmeste ligeledes, og med tiden er det håbet at frigøre stadig flere. *Farskibet* var min personlige historie, men også en historie, der involverer os alle sammen.

Hvad skal læseren tage med sig fra din bog?

– Troen på livet. Og en større klassebevidsthed. Vi har nogle skel i samfundet, hvor visse mennesker holdes nede og udenfor af alle mulige grunde. Vores børn har ikke samme forudsætninger for at begå sig. Det er efterhånden tydeligt, hvordan eliten accelerer fra folket på et hav af parametre, lige fra boligmarkedet til sundhed, dannelse osv.

Hvad er det, litteraturen kan – og er der et værk, du vil anbefale andre at læse?

– Jeg vil gerne anbefale fagbogen *Rige børn leger bedst*. Mit forfatterskab, som alle dage har været politisk, er i øjeblikket helt eksplicit, hvad angår ståsted og kampgejst. Hvis litteraturen kan mobilisere, tænker jeg, den klarer sig udmærket.

Har du et sted i Horsens med en særlig betydning?

– Alle steder i Horsens har en særlig betydning for mig. Jeg bryder mig ikke vildt meget om al nybyggeriet, især ikke der, hvor kontrakterne igen og igen sammenblander visse bygherrer med visse kommunalpolitikere. Men jeg holder meget af Bygholm Sø. Og skoven i retningen mod Juelsminde. De skjulte strande. Og så har jeg også utallige minder fra bænkene i Lunden, hvor jeg brugte meget af min ungdom på at filosofere over tilværelsen.

Glenn Bech, født i Horsens 8. april 1991. Uddannet psykolog fra Aarhus Universitet i 2017. Blev færdig på Forfatterskolen i 2019. Debuterede med Farskibet i 2021. Nomineret til Weekendavisens Litteraturpris 2021 og Montanaprisen 2021. Har modtaget Munch-Christensens Debutantpris 2021, Albert Dams Mindelegat 2021 og senest Blixenprisen for Årets Roman i 2022.

”Litteraturen kan give mig en uforlignelig ro. Jeg bliver tiltrukket af bøgerne, af en glæde for ord, og det at læse litteratur bringer mig i en velbefindende tilstand.”

Interview | 4 spørgsmål til Alexandre Nsoni

Hvordan opstod idéen til *I Afrika fødes der ikke drenge - kun mænd*?

- Psykiatrien i Horsens. Digtene kommer helt inde fra mit hjertes dybeste kammer. Jeg havde traumer, der skulle bearbejdes, og til at starte med brugte jeg digtene til at starte en dialog med lægen. De gav os i første omgang et fælles sprog, og efterhånden som det udviklede sig, kunne jeg også bruge digtene til at sætte ord på mine egne følelser.

Hvad skal læseren tage med sig fra din bog?

- Åbenbaring. En form for åbenbaring over for vores medmennesker. En større forståelse for vores medmennesker.

Hvad er det, litteraturen kan - og er der et værk, du vil anbefale andre at læse?

- Litteraturen kan give mig en uforlignelig ro. Jeg bliver tiltrukket af bøgerne af en glæde for ord, og det at læse

litteratur bringer mig i en velbefindende tilstand. Jeg kan anbefale: *Det store stillehæfte* af Agota Kristof. Og *Hvide nætter* af Fjodor Dostojevskij.

Har du et sted i Horsens med en særlig betydning?

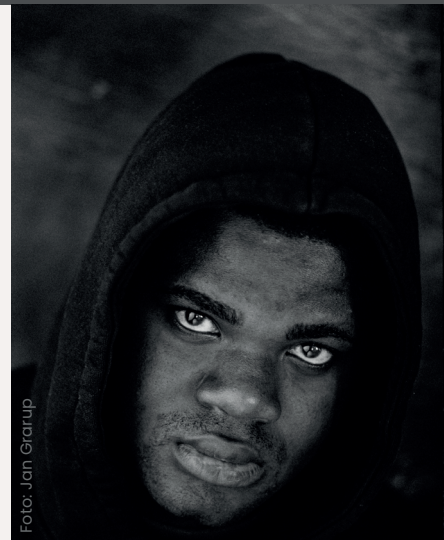
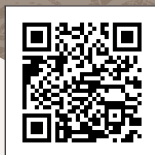
- Langelinie. Jeg holder af havet og stilheden. I en by, hvor man kun kender sig selv, er det rart at sidde på bænkene, kigge ud over vandet og nyde stilheden.

*Alexandre Nsoni, 26 år. Er født i Congo og vokset op i Nordjylland med sine forældre og to søskende. Udkom med sin anmelderroste debut digtsamling *I Afrika fødes der ikke drenge - kun mænd* i juni 2021.*

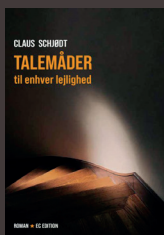
S

Læs interviews
i fuld længde
lige her

K

”Hver gang jeg tager ind til byen og går tur med min hund, William, går vi gennem Nordre Kirkegård. Det er et meget smukt og stemningsfuldt sted, et åndehul midt i byen.”

Interview | 4 spørgsmål til Claus Schjødt

Hvordan opstod idéen til *Talemåder til enhver lejlighed*?

– Ideen opstod, efter at jeg længe havde arbejdet på en stor roman. Jeg var færdig, og skulle i gang med noget nyt, og det var vigtigt for mig, at den nye roman blev forskellig fra den, jeg lige havde arbejdet på. For det er godt at ruske op i skriveprocessen, så man får ny energi og inspiration. Derfor traf jeg det valg, at den nye roman skulle være kort, fortalt i nutid, have en jeg-fortæller, have et lille persongalleri og en ensom mand i hovedrollen. Og så dukkede Alexander op. Den her 37-årige enspænder, som bor med sin mor i en gammel villa i Marselisborgkvarteret i Aarhus, hvor han bruger det meste af sin tid i kælderens, optaget af at bygge på sin modeljernbane. Da moren begynder at blive dement, må han ansætte Vivi som hjælper. Men hvordan klarer man lige at få en ung kvinde ind i huset, når man er som Alexander? Og når hun så ovenikøbet kommer slæbende med en tiårig datter?

Hvad skal læseren tage med sig fra din bog?

– Håb. En idé om og en tro på, at livet kan ændre sig til det bedre. Det kan godt ske, du har det rigtig svært, har mødt stor modgang. Men det kan ændre sig. For der findes stor venlighed og kærlighed derude. Og man kan være heldig at finde begge dele, hvis man tør forlade sit sikre sted. Vover sig ud af skallen. Giver sig selv lov til at tro og håbe. Er man åben for den mulighed, at noget godt kan ske, så

sker der måske faktisk noget godt.

Har du et sted i Horsens med en særlig betydning?

– Nordre Kirkegård. Hver gang jeg tager ind til byen og går tur med min hund, William, går vi gennem Nordre Kirkegård. Det er et meget smukt og stemningsfuldt sted, et åndehul midt i byen. Jeg holder i det hele taget meget af kirkegårde, især dem af en vis alder. Det er fredfyldte steder, hvor man kan blive meget inspireret som forfatter. Hvert gravsted rummer en idé til en historie.

Hvad er det, litteraturen kan – og er der et værk, du vil anbefale andre at læse?

– At læse skønlitteratur er et studie i psykologi og menneskelig adfærd. En erfaringsudveksling, hvor man på én gang bliver klogere på andre og sig selv. Skønlitteratur viser os, hvor forskelligt livet kan leves. Hvor forskellige og ens vi mennesker er. At læse litteratur er at diskutere livet med sig selv. Et par meget fine bøger er *Ar* af islandske Audur Ava Olafsdottir og *Døgnskioskmennesket* af japanske Sayaka Murata. De er letlæste og byder begge på en velfortalt historie. Tænksomme, rørende, enkle fortællinger om mennesker, der forsøger at finde sig til rette i livet.

Claus Schjødt, født 1965, er uddannet journalist. Han har tidligere udgivet to novellesamlinger. Talemåder til enhver lejlighed er hans debut som romanforfatter.

Foto: Kirsten Adler

Læs interviews
i fuld længde
lige her

“Det er ikke alle kampe, man vinder, men man har kæmpet, og det gør det nemmere at leve med fortiden.”

Interview | 4 spørgsmål til Eva Buxbom

Hvordan opstod idéen til *Langt væk hjemmefra*?

– Ideen om at følge to tvillinger gennem deres omtumlede og spændende opvækst kom til mig, da jeg læste Dean R. Koontz' roman *Lynet slår ned*, der bl.a. handler om to tvillingepiger. (...) Tanken om at skrive en roman ud fra to tvillinger begyndte da at spire, men det var først, da Sam og Samantha, som er hovedpersonerne i *Langt væk hjemmefra*, manifesterede sig i mine tanker, at handlingen begyndte at udvikle sig. Derefter måtte jeg bare skrive om deres liv.

Hvad skal læseren tage med sig fra din bog?

– Når jeg skriver, gør jeg mit allerbedste for at læserens skal være underholdt. Deres følelser skal aktiveres og fanges. Mennesker kan være både gode og onde, og selv de bedste mennesker kan komme til at sætte onde handlinger i gang ubevidst. Når det uventede kommer, kan mod, sårbarhed, integritet og sammenhold gøre, at man ikke bare overlever, men også kan kende sig selv og lide sig selv, når stormen lægger sig. Det er ikke alle kampe, man vinder, men man har kæmpet, og det gør det nemmere

at leve med fortiden.

Har du et sted i Horsens med en særlig betydning?

– Det må være vores hus på Lupinvej i Horsens. Min mand er VVS'er og har lavet så mange forbedringer, at det gør det til et meget unikt og personligt hjem.

Hvad er det, litteraturen kan – og er der et værk, du vil anbefale andre at læse?

– Litteratur kan vise menneskelige kvaliteter, som går gennem alle tider, og som ligger i os alle. Litteratur kan gengive det fantastiske i mennesket på en magisk måde, så vi som læsere er mere åbne for det. Litteraturen kan få os til at tænke og måske handle i nye baner eller holde fast i det gode i os selv. (...) Jeg vil gerne anbefale *Jane Eyre* af Charlotte Bronte. Denne roman er smukt, enkelt og ærligt skrevet med stærke hovedpersoner og mange gode bipersoner.

Eva Buxbom har en uddannelsesmæssig baggrund inden for kommunikation og psykologi. Hun debuterede med spændingsromanen Langt væk hjemmefra i 2022.

Print. Skær.Montér. [...på dit bibliotek]

Biblioteket har et værksted. I værkstedet står der nogle maskiner. En af de maskiner er en vinylskærer. **Med en vinylskærer kan man lave mange ting.** Hvis man da bare har en idé? Hvordan får man en idé? Jo dem får du et par stykker af her...

Af Emma Rosenkrantz Maack Sørensen, formidler | Foto: Pexels, Pixabay

På vinylskæreren i bibliotekets værksted kan man lave alt fra tekstiltryk på T-shirts til stickers til bilen eller væggen og klistermærker. Motiverne kan være noget, man selv har kreeret i et tegneprogram, eller sågar noget man selv har tegnet, helt analogt på et papir med en fed streg.

Men allerførst må vi hellere lige finde ud af, hvad denne aflange orange maskine kan og hvad den bliver brugt til. En vinylskærer fungerer lidt lige som en printer, men i stedet for et dysehoved med blæk, har denne maskine en lille skarp kniv, der skærer et motiv ud, som man fra computeren har sendt til print.

Motiverne kan være nogle, man har fundet på nettet, det kan være skrift, noget man selv har kreeret i et tegneprogram eller sågar noget, man selv har tegnet, helt analogt på et papir med en fed streg. Uanset om det allerede er et digitalt motiv eller en tegning, som scannes ind og sendes til computeren, kan vi få skæreprogrammet til at spore motivets linjer og herefter give vinylskæreren besked om, hvordan det skal skæres ud på det valgte materiale.

To slags vinyl

Vi har to forskellige slags vinyl, én til skiltning og én til tekstiltryk. Begge slags fås i mange forskellige farver. Den almindelige vinyl til skiltning klæber til alle glatte overflader, det er egentlig ligesom et stort klistermærke og det bliver brugt til at lave dekorative wallstickers eller tekst af forskellig art, for eksempel hvis der skal navn på jollen, postkassen eller værelsesdøren.

Det andet vinyl, vi har, er til tekstiltryk og fungerer næsten på samme måde: Vinylskæreren skærer et motiv eller en tekst ud, og man placerer det på et stykke teks-

til. Det kunne være tøj, en mulepose eller andet, du vil re-designe. Nu skal man så have fat i en af værkstedets andre maskiner, nemlig varmpresseren, som smelter vinyllet ned i tekstillet. Åh. Endnu en mærkelig maskine, tænker du? Bare rolig, varmpresseren er ikke så kompliceret, for det er faktisk bare et strygejern i forklædning.

Efter at dit projekt har ligget i pres her et halvminut, sidder dit tryk fast, og du er nu klar til at hoppe i din personlige T-shirt, fylde din nye særlige mulepose op med biblioteks-bøger eller noget helt tredje.

Og hvis du nu sidder med en tanke, der lyder noget hen à la "Wow, kan man det det på biblioteket?" så kan jeg kun bekræfte, for, ja, det kan man. Og man kan meget mere.

Hold øje med workshops på vores hjemmeside, eller skynd dig at booke en tid i værkstedet. 📌

Se priser på materialer på hjemmesiden under "Materialepriser i Værkstedet"

Tip | 3 gode krea-bøger

1. *Crepepapirblomster*, 2020, Tina Krøyer
2. *Kærlighed ved første sting*, 2014, Tilly Walnes
3. *Mens vi strikker*, 2021, Trine Gadeberg m.fl.

Det er brodereme fedt at kreere!

Emma deler ud af sin **kærlighed til håndarbejde** som en *craft psykologi*, der er en kilde til både ro og fordybelse.

Af Emma Rosenkrantz Maack Sørensen, formidler | Foto: Pexels

Jeg elsker at være kreativ, og jeg elsker bibliotekets bøger om hobby og håndarbejde. Der er så meget inspiration at hente i de bøger, både nye som gamle. For mig er det enormt spændende og magisk at lade mine hænder oplæres i nye teknikker, afprøve nye materialer og dyrke min kreativitet. Og når man så sidder med resultatet, bliver jeg (næsten altid) stolt. Jeg bliver stolt, fordi her er en ting, som jeg selv har fremstillet – det var mine hænder, der gjorde det, mens min hjerne tænkte og mit hjerte bankede roligt.

Det er fedt at have en ting, man selv har lavet og måske endda designet, men det er jo lige så meget processen, som giver værdi og mening. Når jeg laver håndarbejde, er jeg er i balance, og det giver mig energi til de andre gøremål i hverdagen. Er du interesseret i, hvad håndarbejde kan gøre af gode ting for dig kan, du dykke ned i Anne Kirketerps bog, *Craft-psykologi: sundhedsfremmende effekter ved håndarbejde og håndværk*, der fortæller, hvorfor *craft* ikke blot føles meningsfuldt og rart, men også har gavnlige effekter, både fysisk og psykisk.

I Anne Kirketerps bog *Craft psykologi* kan du læse om hvorfor håndarbejde har gavnlige effekter både fysisk og psykisk.

Broderi

Men hvis vi lige hopper ned fra kreativitetens drømmende zen-sky og lander tilbage på biblioteket – selvfølgelig stadig blandt hobbybøgerne – så er det fede ved netop disse bøger, at kunne shoppe rundt i forskellige typer af hånd-

arbejde. Lære lidt her og der og prøve nogle nye ting af.

Den seneste ting, som jeg har kastet min kærlighed på, er broderi, og for mig var det en åbenbaring, at broderi kan være meget mere end korssting. Jeg er dog stadig imponeret over, at et kryds plus et kryds plus et kryds til sidst bliver til helt billede. Men at kunne brodere med mange forskellige slags sting er ikke kun yderst underholdende – det er også virkelig flot. Jeg blev imponeret over de mange forskellige typer af sting, som man kan finde i en bog som Pauline Browns *Håndbog i broderiteknikker*. Her bliver du guidet i både klassiske og eksperimenterende broderiteknikker.

Hvis du derimod ikke aner, hvad du skal bruge et stykke broderet stof til, vil jeg anbefale at tage et kig i Warunee Bolstads bog, *Moderne broderi: på strik og tøj* som giver dig inspiration til at give nyt blomstrende liv til din udtjente garderobe.

Tag et kig i bibliotekets afdeling for hobby-bøger, for du bliver helt sikkert inspireret. Og måske finder du lige præcis dét, der giver dig ro, fordybelse og kærlighed til håndens arbejde. 📖

Lån magasinet Boligliv

Et andet sted, jeg henter **en masse kreativ inspiration** er i magasinet Boligliv. Her er der ofte småopskrifter og generelt bare tjekkede kreative personligheder, som viser deres hjem og selfmade kreationer frem. Og du kan selvfølgelig låne det på biblioteket.

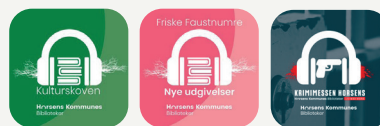
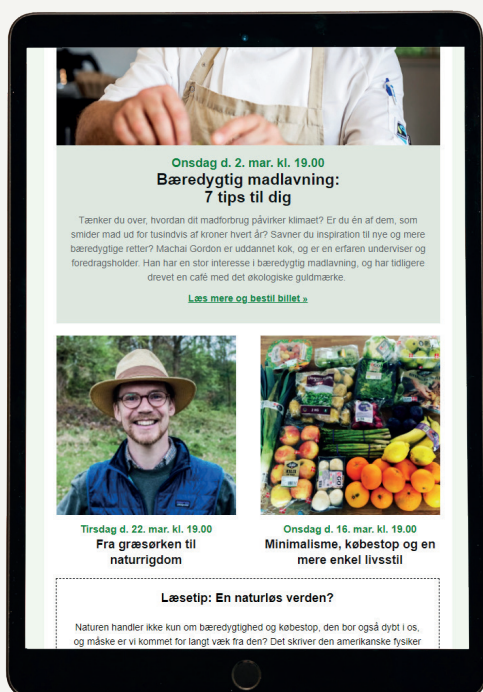
Kom og skab dig!

Én kulturskov. Flere grene.

Har du ikke lige tid til at kigge forbi det fysiske bibliotek, så kan du heldigvis få masser af bibliotek på mange andre måder. På **hjemmesiden** finder du artikler, interviews, anbefalinger og meget mere, mens du kan få hurtige læsetips og nyt om arrangementer på vores **sociale medier**. Du kan også tilmelde dig vores **nyhedsbrev** med kulturnyt og nyt om arrangementer. Vil du hellere have det hele i ørerne, så tjek vores **podcasts** med bl.a. anbefalinger af de nyeste bøger. Go' fornøjelse.

Kultur... i indbakken

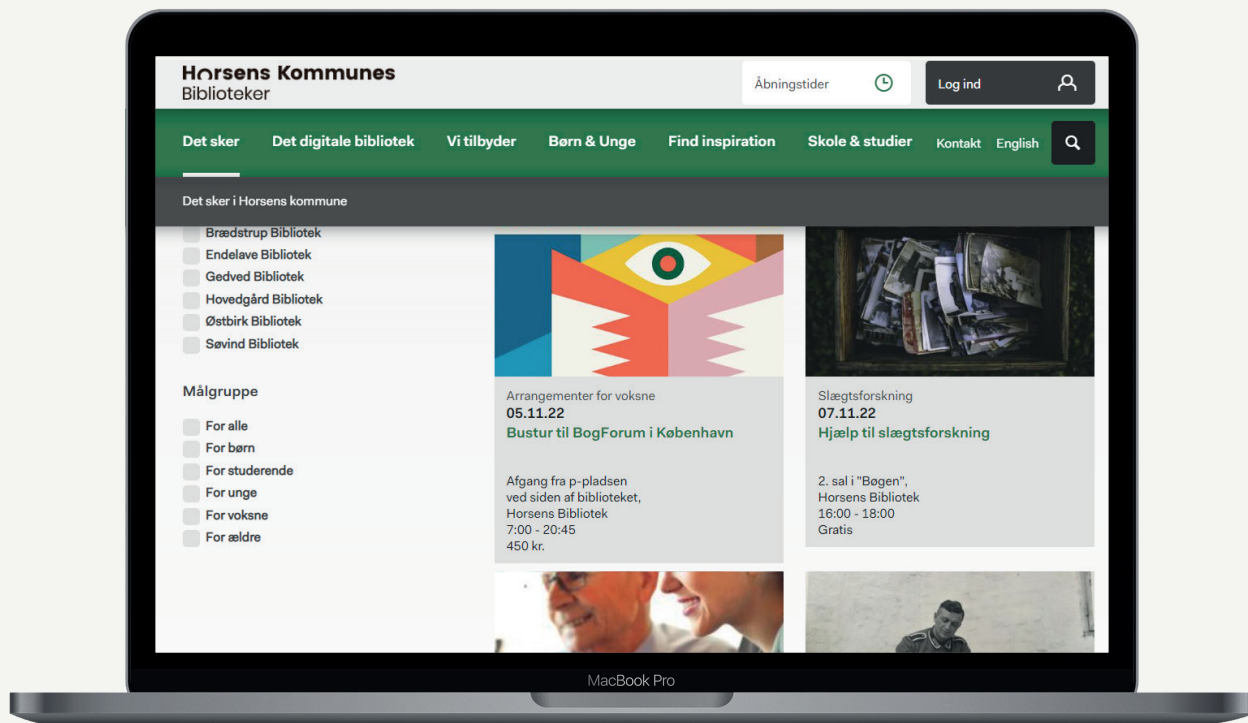
I vores nyhedsbrev får du en smagsprøve på periodens **arrangementer, anbefalinger af bøger, film og musik**, et læsetip eller en lille overraskelse. Og så er det her, du som den første inviteres til de arrangementer, som pludselig opstår. Det er selvfølgelig gratis, og du kan altid melde det fra igen.

Kultur... til øregangene

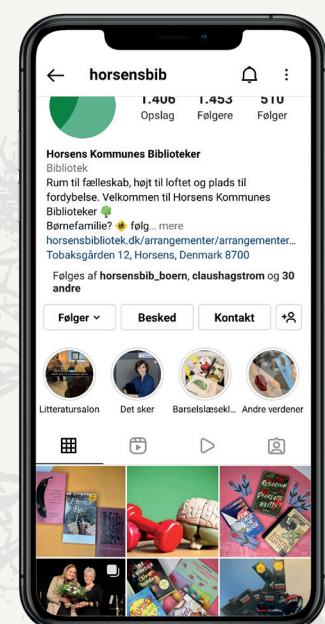
Vores podcasts giver dig blandt andet mulighed for at følge med i, hvad der kommer af nyt på biblioteket. **Titlerne er så nye, at de måske først lige er sat på hylden.** Hvis de endnu ikke er landet dér, kan de reserveres på bibliotekets hjemmeside. Vi taler også om faglitteratur, det for børn – og så er der masser af krimi-podcasts fra Krimimessen. Tune in og lyt med.

Det sker på biblioteket... book din billet på hjemmesiden

På hjemmesiden kan få et overblik over **alle arrangementer på alle kommunens biblioteker** – og købe billet til dem. Du kan selvfølgelig også se bibliotekets materialer og låne eller reservere med få klik – lige fra kugledyner og legetøj til vinyl og tidsskrifter. Derudover finder du også masser af inspirerende artikler, bog- og filmtips og interviews med forfattere – fra Claus Schjødtt til Morten Pape. Se mere på horsensbibliotek.dk

Følg os... og følg med

Der sker så meget på biblioteket, at det kan være svært at følge med. Hvis du ikke vil gå glip af noget, så følg os på **Facebook og TikTok** – eller på **Instagram**, hvor vi både har en profil for voksne og én for børn. Det er her vi annoncerer, hvis vi pludselig har mulighed for at holde et ekstra arrangement, det er her du kan følge med i, hvad der sker bag kulisserne – og her du får at vide, at det næste bogsalg er på vej...

“Der er altid en historie...”

Vi har talt med krimiforfatter Julie Hastrup om at skrive, om biblioteker, om forbilleder, om Krimimessen og om Rosas mor...

Af Thomas Behrmann, formidler | Foto: Politiken

Lyt til vores
krimipodcast
lige her

Vi har stillet krimiforfatter Julie Hastrup ni spørgsmål om hendes forhold til biblioteker, kærlighed til krimigenren og de læseoplevelser, der har været med til at gøre hende til den forfatter, hun er i dag.

Er du vokset op med at gå på biblioteket?

- Jeg er vokset op i et hjem, hvor litteratur betød meget, og hvor stuerne var fyldt med bogreoler. Begge mine forældre er ivrige læsere, ligesom de altid har læst højt for mig og min søster. Også hos min mormor, som jeg tilbragte meget tid med i min barndom, bugnede det med bøger. Min mormor ville eje bøgerne selv, men mine forældre brugte også biblioteket, og der var ikke noget bedre end at komme hjem med en hel stabel spændende børnebøger og så bare gå i gang fra en ende af. Jeg har som voksen købt mig fattig i bøger til mig selv og mine børn, men da børnene var mindre, brugte vi også jævnligt biblioteket, og forleden fornyede min datter sit lånerkort. Der var en hel række bøger, hun var interesseret i at dykke ned i. Biblioteker er vigtige – jo mere, vi læser, jo klogere bliver vi, og jo mere forstår vi ikke bare os selv, men også vores medmennesker. Derfor skal biblioteker også være for alle.

Hvad er dit første minde fra dit lokale bibliotek?

- Fra jeg var 6 til 9 år boede jeg på Købmagergade i Kø-

benhavn, og jeg husker tydeligt Hovedbiblioteket et par hundrede meter længere henne på Kultorvet, som jeg flittigt besøgte. Jeg læste selv, fra jeg var cirka otte år, og jeg læste hurtigt, så jeg var en flittig gæst derhenne. Jeg husker mest af alt de indre etager med uendelige rækker af bøger og de små stiger for at nå derop og så farven brun. Både på reoler og bogrygge og lugten af bøgerne – støv og spændingen ved at lade sig fordybe i teksten.

Kan du huske, hvilken bog der var din første store læseoplevelse?

- Jeg husker adskillige vidunderlige børnebøger som f.eks. Astrid Lindgreens univers, som jeg stadig elsker. Ole Lund Kirkegaards bøger var også sjove, det samme var Suzy, Pernille og Puk-serierne, og også *Det lille hus på prærien*, men set i et krimiperspektiv, så skete der noget, da jeg startede på De 5-bøgerne. Jeg åd dem simpelt hen, kunne ikke få nok. Heldigvis var serien lang, men det var en åbenbaring – på flere planer.

Hvilken bog har samlet set gjort størst indtryk på dig? Og hvorfor?

- Gisp, hvordan skal jeg kunne vælge mellem så mange vidunderlige bøger. Det føles umuligt... Af forfattere sætter jeg stor pris på følgende kvinders forfatterskaber: Tove Ditlevsen, Kirsten Thorup, Fay Weldon, Margaret Atwood,

Marilyn French, Joan Didion, Delphine de Vigan og Rachel Cusk.

Er der en bestemt bog, person eller begivenhed, der har været medvirkende til, at du ville være forfatter?

- Det er nok en kombination af flere ting: Dels at jeg er opflasket med litteratur, dels at jeg er født med flair for sproget. Det fik mine forældre at vide helt tilbage i min vuggestuetid. Før jeg kunne skrive, fortalte jeg historier for de andre børn, og så har jeg en virkelig livlig fantasi. Der er altid en historie i gang i mit hoved. Jeg var dygtig til dansk og holdt mest af alt af fristil og sad ofte og skrev små historier i mine stilehæfter. Da jeg som 10-årig flyttede til Kartoffelrækkerne og blev veninde med Rosa (som jeg stadig er venner med!) blev det at skrive med et meget konkret, for Rosas mor var forfatteren Dea Trier Mørch, og jeg husker stadig åbenbaringen - at det at skrive kunne være et arbejde.

Men min kærlighed til krimien - drabet! - stammer fra min mormor. Hun introducerede mig som 4-årig til filmen *Vindeltrappen* og fodrede mig med Agatha Christie, og så var jeg solgt. At jeg så også har gået i både vuggestue og børnehave på Bispebjerg Hospital, hvor jeg færdedes hjemmehavt blandt patienterne i hospitalets underjordiske gange, har helt sikkert også skærpet min sans for uhygge.

Ta' med | Til BogForum 2022

Den 5. november 2022 er vi på scenen på Bogforum, hvor vi bl.a. stiller skarpt på aktuelle krimier og laver forfatterinterviews. Og vi arrangerer en bustur til BogForum - scan koden for at se pris og booke billet eller tjek hjemmesiden.

Scan koden og læs mere om busturen til BogForum.

Hvornår følte du dig som forfatter?

- Jeg følte mig som forfatter, da jeg debuterede med *En torn i øjet*. Jeg er ret ydmyg af natur, så jeg turde slet ikke gøre mig nogen forhåbninger om noget som helst, selv om jeg havde en inderlig drøm om at kunne lykkes og også leve af mit forfatterskab. Og krimien strøg direkte ind på bestsellerlisterne og lå der i månedsvis. Det var så fantastisk, og jeg kan huske, at jeg gik der i solen, i bogstaveligste forstand, og kneb mig selv i armen, så taknemmelig over, at min barnedrøm var gået i opfyldelse.

Du har været på Krimimessen flere gange for at fortælle om dine bøger og om emner indenfor genren. Hvad har messen betydet for dig og dit forfatterskab?

- At være på en messe, hvor alle deler den samme passion, er så fedt og giver et helt særligt fællesskab - både for læserne og for forfatterne. Krimimessen er stor, men heldigvis ikke så stor, at den føles uoverskuelig, og det betyder, at både læsere/lyttere og forfattere og andre bogfolk kommer tættere på hinanden. Det føles næsten som at mødes til en stor familiefest, og det er altså hyggeligt.

Er der en sætning, en scene eller en bog, du er særlig stolt af at have skrevet?

- Jeg er stolt af hele min Rebekka Holm-serie på nu 9 bind. Det har været dejligt at udvikle en hovedperson med så mange lag i sig, at hun har kunnet holde til så lang en serie, uden at kede mig eller læserne. Men jeg glæder mig også til alt det andet, jeg skal skrive...

Hvilken bog ville du til hver en tid anbefale andre at læse?

- Igen er det svært at udvælge en enkelt bog - men jeg er vild med svenske Camilla Grebes bøger og særligt *Skygvejægeren* er virkelig vellykket. 📖

Julie Hastrup har senest udgivet "Kryb", som er 9. bind i krimiserien med Rebekka Holm.

Sæt kryds i kalenderen til Krimimessen 2023

Følg os på Facebook og Instagram, hvor du kan holde dig opdateret og deltage i konkurrencer om krimier. Tjek også krimimessen.dk, hvor du kan tilmelde dig vores nyhedsbrev - så kan du begynde at glæde dig.

Vi ses på Krimimessen.

KRIMIMESSEN
Horsens Kommunes
Biblioteker | 25.-26. MARTS 2023

LIG MED MERE

BESØG KRIMIMESSEN.DK

Hvor er du fra?

Hele mit liv har jeg skullet stave mit efternavn. Jeg har altid sagt det, stavet det lige bagefter og tænkt: Hvem var han mon, ham Josias?

Af Christine M. Josiasen, formidler | Foto: Christine M. Josiasen, Pexels

For 15 år siden fik jeg en introduktion til slægtsforskning, og jeg har været bidt af det lige siden. Jeg dykkede ned i kirkebøger og folketællinger og fandt bl.a. Josias, som viste sig at være min 2 x tipoldefar. Jeg har haft mange sjove og hyggelige oplevelser i forbindelse med slægtsforskningen.

Jeg har bl.a. mødt søde mennesker på mine kurser, jeg har besøgt lokalarkiver, hvor jeg har fundet oplysninger om og billeder af min slægt, jeg har fundet en fredet kirkegård, hvor bl.a. mit ene hold tipoldeforældre ligger begravet, og jeg har af en anden slægtsforsker fået at vide, at jeg er direkte efterkommer af Gorm den Gamle!

Kom godt i gang

Hvis man gerne vil i gang med slægtsforskning, kan jeg anbefale at læse bøger om emnet, eller man kan komme med på et af vores begynderkurser her på biblioteket. Der er også mulighed for at møde Horsensegnes Slægtsforskere, som er på Horsens Bibliotek i vinterhalvåret – se hjemmesiden.

Nyttige hjemmesider og grupper

Når man sidder alene bagefter, skal man ikke være bange for at løbe panden mod en mur, for der er altid hjælp at hente. På hjemmesiden www.slægt.dk er der et forum, hvor man kan spørge om hjælp. Man kan også melde sig ind i gruppen "Slægtsforskning" på Facebook, og man kommer selvfølgelig heller ikke udenom Statens Arkivers hjemmeside www.sa.dk.

Der er flere andre hjemmesider – fx www.danishfamilysearch.dk – hvor man kan søge i de oplysninger, der foreløbig er gjort søgbare fra kirkebøger og folketællinger.

Hvis man er historisk interesseret, kan jeg varmt anbefale at gå i gang med slægtsforskning. Men pas på, det er en tidsrøver af rang. 📖

4 stærke slægtsromaner

Det, du ikke vil vide, Birgithe Kosović, Biografisk slægtsroman om Birgithe Kosovićs dansk-jugoslaviske families historie i krig og fred, og om forholdet til hendes far.

Kærlighedens år, Johanne Mygind Nanna er dokumentarist og forsøger at forstå sin egen historie ved at fortælle sin families historie i en podcastserie. En rå og rørende fortælling om mødre, døtre, kvindeliv og kvindefrigørelse.

De rejsende, Regina Porter På overfladen har afrikansk-amerikanske Agnes Miller og irsk-amerikanske James Vincent jr. intet til fælles. Men deres families skæbner flettes sammen igennem seks årtier.

Mormor dansede i regnen, Trude Teige Tre generationer af kvinder og én mørk hemmelighed. En gribende roman om krig, hemmeligheder og kærlighed.

Se flere titler på biblioteket

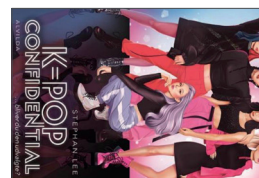
Pop fra Korea

K-Pop er mere populær end nogensinde, men hvorfor, og hvad er det helt præcist? Svaret tager os både forbi et talentshow fra 1992, det verdensomspændende hit, Gangnam Style, og en behård, til tider slavelignende tilværelse blandt de udøvende musikere?

Af Inger Andersen, formidler | Foto: Pixabay

Tip | Læs om K-pop

Canadce får en eftertragtet elevplads på et k-pop træningsakademiet i Korea, og nu starter den hårde træning og kampen om at blive valgt til en ny k-popgruppe. For alle fra 13-16 år, der elsker at læse om musikstjernernes liv.

K-pop opstod den 11. april 1992. Her debuterede *Seo Taiji and Boys* nemlig med sangen *I Know* i et talentshow, der lancerede nye koreanske bands på tv. Som noget helt nyt blandede *Seo Taiji and Boys* pop-musik i vestlig stil med tekster på koreansk, og de blev store stjerner i Sydkorea. Med bl.a. boybandet TVXQ fik K-pop interesse i udlandet, og siden er det kun gået én vej – hjulpet godt på vej af en massiv statsstøtte til branchen. K-pop har bredt sig langt ud over Sydkoreas grænser, og i dag ser man fx navne som *BTS* være blandt de mest streamede navne på Spotify, og ved seneste American Music Awards vandt de prisen som 'Årets kunster' – som første kunstner uden for USA og Europa nogensinde.

K-pop blev for alvor verdensomspændende i 2012, da *Psy* som den første med kæmpehittet *Gangnam Style* rundede 1 mia. streams på YouTube. Sangen og videoen er ellers langt fra gængs K-pop, som normalt er glatpoleret og renset for ting, der kan støde. Det store hit er nemlig en samfundskritisk satire over den dekadente livsstil, som de rigeste sydkoreanere fører i Seouls svar på Beverly Hills, Gangnam.

Hvordan lyder musikken?

K-pop afviger ofte fra den faste popskabelon, vi er vant til i Europa og USA. En sang kan gå fra et rapvers til et blødt vers, bruge en uventet form for drop og blande flere genrer, fra 90'er-techno til 2010'ernes hardcore trap. Det skyldes formentlig, at man ofte har flere dybt specialiserede og dygtige producere inde over et enkelt nummer.

Overordnet set tilbyder K-pop alle former for musik, og der er noget for alle og enhver. K-pop kan derfor heller ikke siges at være en decideret musikgenre som fx country eller heavy metal. Det er mere en måde at gå

til musik på: K-pop skal først og fremmest lyde lækkert, og man trykker gerne på alle knapperne og tager hele værktøjskassen i brug for at opnå dette. Man vægter derfor også de håndværksmæssige og tekniske kvaliteter højere end originalitet.

Grupperne styrer showet

Det er ikke kun musikken, som perfektioneres. K-pop er centreret omkring selskaber, der sammensætter grupper af medlemmer med henblik på at appellere til flest mulige – som man fx gjorde med boybands i 90'erne. Når en gruppe så er blevet sammensat og har skrevet kontrakt, går de ofte igennem en intens træningsproces med dans, sang og rap for at blive helt perfekte, så de forhåbentlig en dag kan debutere. Det kan derfor tage flere år før en gruppe får debut.

Idolernes hårde liv

Selvom K-pop er mere populær end nogensinde, har den også fået ridser i lakken på det seneste med historier om selvmord og undertrykte artister.

I 2017 blev sangeren Jonghyun fra bandet *Shinee* fundet død, 27 år gammel. I sit afskedsbrev forklarede han, at bandets succes havde ødelagt ham. To år senere begik tre andre K-popstjerner selvmord inden for få måneder. De fire dødsfald har tydeliggjort at stjernerne oplever et enormt pres afledt af slavelignende kontrakter med deres pladeselskaber og hårde forventninger fra deres fans: De er på 24/7 med træning, koncerter, promotion, etc., samtidig med at de forventes at være uskyldsrene og skjule både alkohol og kærestere for offentligheden. De har med andre ord aldrig fri og bliver konstant målt og vurderet.

Har du fået lyst til at dykke yderligere ned i K-pop så læs evt. *Alt om k-pop: den ultimative guide til de største idoler* af Malcolm MacKenzie. 📖

Solen finder
en sprække
i gardinet

det er et voldsomt flimmer du laver med det lys

- Jacob Lassen, *Jeg vil ikke være pervers...*, 2021

Horsens Kommunes Biblioteker

Tobaksgården 12
8700 Horsens
Telefon: 76 29 24 00
www.horsensbibliotek.dk

Horsens Kommunes
Biblioteker